

Regnskab 2016 - Årsberetning

Favrskov Kommune

INDHOLD	Side
Kommuneoplysninger	2
Ledelsens forord	4
Påtegninger	5
Ledelsens påtegning	5
Revisionspåtegning	6
Økonomisk overblik	7
Kommunens årsregnskab 2016	21
Anvendt regnskabspraksis	21
Sektorbeskrivelser	27
Hoved- og nøgletal	51
Regnskabsopgørelse	52
Balance	53
Noter til driftsregnskab og balance	54

Kommuneoplysninger

Kommune	Favrskov Kommune Skovvej 20 8382 Hinnerup Telefon: 8964 1010 Hjemmeside: www.favrskov.dk E-mail: favrskov@favrskov.dk Hjemsted: Hinnerup Regnskabsår: 1. januar - 31. december
----------------	---

Kommunal- Bestyrelse

Nils Borring, borgmester
Lars Storgaard, 1. viceborgmester
Christian Møller-Nielsen, 2. viceborgmester
Anders G. Christensen
Anders Nørgaard
Anne Neergaard
Bjarne Andersen
Dan Jensen
Dorte Winther (Fra 14. november 2016)
Erling Kvist Andersen
Eva Damsgaard
Flemming Nørgaard
Grethe Villadsen
Hanne Smedegaard
Inge G. Sørensen
Isabell Friis Madsen
Joachim Laursen
Kurt Andreassen
Lone Jeppesen Glarbo
Malene Kragh Sand
Niels Flade Nielsen
Niels Kallehave
Nikolaj Per Schøler (Indtil 13. november 2016)
Peder Meyhoff
Steen Thomasen
Thomas Storm

Direktion

Jan Kallestrup, kommunaldirektør
Asbjørn Friis Jensen, direktør for Job og Økonomi
Jørgen Bjelskou direktør for Teknik og Kultur
Rasmus Møller, direktør for Børn og Skole
Kate Bøgh, direktør for Social og Sundhed

Revision

BDO Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
Thors Bakke 4, 2. sal
8900 Randers C

Ledelsens forord

Favrskov Kommune har i 2016 fastholdt en stabil økonomi i balance, og hvor regnskabsresultatet endda blev bedre end forventet. Den stabile økonomi har skabt grundlag for nye initiativer i 2016 i hele Favrskov.

Anlægsbudgettet på ca. 115 mio. kr. gav mulighed for at iværksætte en række forskellige tiltag, der blandt andet har sigte på at effektivisere og udvikle kommunens mange servicetilbud. Anlægsinvesteringerne rummer både langsigtede byggeprojekter, investeringer i energibesparende tiltag samt vedligeholdelse af bygninger, veje mv.

Byrådet besluttede at gennemføre driftsreduktioner på ca. 36 mio. kr. i budgettet for 2016. Samtidigt blev der vedtaget udvidelser i den kommunale service for ca. 23 mio. kr. Udvidelserne er primært koncentreret om udvikling og styrkelse af de kommunale velfærdsopgaver. Der er blandt andet tilført ekstra resurser til handi-cap- og psykiatriområdet samt ældreområdet.

Regnskabet for 2016 er med til at skabe et godt udgangspunkt for den fremadrettede styring af kommunens økonomi. Favrskov Kommunes økonomi forventes dog fremover at blive udfordret som følge af økonomiaftalen for 2017 mellem KL og Regeringen om, at kommunerne skal aflevere 500 mio. kr. årligt via effektivisering – stigende med 500 mio. kr. hvert år frem mod 2020. 500 mio. kr. på landsplan svarer til ca. 4 mio. kr. for Favrskov Kommune. Favrskov Kommune skal derfor også i årene fremover have fokus på finde yderligere effektiviserings tiltag og fortsætte den stramme økonomistyring.

I sektorbeskrivelserne kan du læse mere om de væsentligste drifts- og anlægsaktiviteter i 2016.

I 2016 blev Favrskov Kommunes nye plan- og bæredygtighedsstrategi "Fremtidens Favrskov 2030" vedtaget. Plan- og bæredygtighedsstrategiens formål er at synliggøre Byrådets strategi for fremtidige planlægningsmæssige initiativer i kommunen. Strategien sætter retning for, hvad der skal indgå i det videre arbejde med Kommuneplan 2017-29.

Erhvervslivet er vigtigt for Favrskov Kommune. I 2016 blev der vedtaget en ny erhvervs politik, som skal medvirke til at fastholde og udvikle kommunens gode erhvervs klima. Favrskov Kommune opnåede igen i 2016 gode placeringer i de undersøgelser om erhvervsvenligheden, som Dansk Industri og Dansk Byggeri laver.

2016 vil også blive husket for Hendes Majestæt Dronningens besøg i Favrskov Kommune 7. september. Det var en fantastisk dag, hvor mange borgere i Favrskov og besøgende ude fra fik lejlighed til at deltage i og overvære en række aktiviteter samt at komme helt tæt på Majestæten.

Favrskov Kommune, 24. april 2017

Nils Borring
Borgmester

Jan Kallestrup
Kommunaldirektør

Påtegninger

Ledelsens påtegning

Økonomiudvalget har den 18. april 2017 aflagt årsregnskab for 2016 for Favrskov Kommune til byrådet.

Årsregnskabet for 2016 for Favrskov Kommune rummer en række obligatoriske oversigter og redegørelser, der skal aflægges i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsregnskabet giver et retvisende billede af kommunens aktiver og passiver, finansielle stilling samt årets økonomiske resultat.

I henhold til styrelseslovens § 45 overgiver byrådet hermed regnskabet til revision.

Favrskov Kommune, den 24. april 2017

Nils Borring
Borgmester

Jan Kallestrup
Kommunaldirektør

Revisionspåtegning

Økonomisk overblik

Regnskabsopgørelse for 2016					
Mio. kr.	Vedttaget Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afgivelser	
				Regnskab/-vedtaget budget	Budget 2017
Skattefinansieret område					
Ordinære poster					
Finansiering	-2.645,0	-2.627,9	-2.628,6	16,4	-2.653,3
Drift	2.571,4	2.545,5	2.504,1	-67,3	2.569,5
<i>Heraf:</i>					
<i>Serviceudgifter</i>	1.823,0	1.847,4	1.820,1	-2,9	
<i>Indkomstoverførsler/refusion af dyre enkeltsager</i>	592,5	548,8	537,0	-55,5	
<i>Aktivitetsbestemt medfinansiering</i>	155,8	149,4	147,0	-8,8	
Renter	3,7	3,7	5,1	1,4	4,6
Ordinære poster i alt	-69,9	-78,7	-119,4	-49,5	-79,2
Særlige poster					
Anlæg	116,1	206,1	106,7	-9,4	81,7
Ekstraordinær finansieringstilskud	-12,5	-12,5	-12,5	0,0	-12,5
Ekstraordinær tilskud folkeskolereform	-4,0	-4,0	-4,0	0,0	-2,0
Teknisk budgetpulje - overførsler ml. årene	10,0	10,0	-4,0	-14,0	18,0
Mindreudgift til tjenestemandspensioner	-5,5	-5,5	-5,5	0,0	-5,5
Mindreudgift - forsikrede ledige	-7,0	-14,7	-23,1	-16,1	-9,0
Særlige poster i alt	97,1	179,4	57,6	-39,5	70,7
Finansposter					
Lånoptagelse	-44,4	-93,8	-49,8	-5,4	-10,8
Afdrag på lån	21,9	21,9	22,1	0,2	24,3
Kort og langfristede poster	5,7	12,2	11,8	6,1	-16,5
Finansposter i alt	-16,8	-59,7	-15,9	0,9	-3,0
Resultat ekskl. jordforsyning og ældreboliger	10,4	41,0	-77,7	-88,1	-11,5
Jordforsyning					
Anlæg	31,4	18,5	3,7	-27,7	5,5
Drift	3,5	3,2	3,1	-0,4	3,0
Nettolån - jordforsyning	-10,3	-24,8	-6,4	3,9	3,6
Jordforsyning i alt	24,6	-3,1	0,4	-24,2	12,1
Resultat skattefinansieret område	35,0	37,9	-77,3	-112,3	0,6
Ældreboliger					
Ældreboliger					
Anlæg	23,7	31,4	28,5	4,8	26,8
Driftsoverskud	-8,8	-8,8	-9,7	-0,9	-10,4
Lånoptagelse - (byggecredit)	-23,7	-25,6	-24,4	-0,7	-26,8
Afdrag og renter på lån	7,9	7,9	7,8	-0,1	8,5
Ældreboliger i alt	-0,9	4,9	2,2	3,1	-1,9
Samlet effekt på kassebeholdningen	34,1	42,8	-75,1	-109,2	-1,3

Generelle forudsætninger

Budgettet er udarbejdet på baggrund af en række forudsætninger om eksempelvis stigninger i priser, lønninger og indkomster. Ligeledes indgår befolkningsudviklingen samt aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2016 som forudsætninger for budgettet.

Alle lønbudgetter blev i forbindelse med budgetlægningen fremskrevet med 1,62 % fra 2015 til 2016. Herudover blev budgetterne på døgnarbejdstidsområdet tillagt yderligere 0,06 %. KLs seneste skøn for lønudviklingen udgør 1,59 %. Lønbudgetterne i Favrskov Kommune er ikke nedreguleret som følge heraf.

Der er i overensstemmelse med KLs skøn anvendt en prisfremskrivning fra budget 2015 til 2016 på 1,67 %. Den faktiske prisudvikling fra 2015 til 2016 har i henhold til KLs seneste udmelding været 0,89 %. Budgetterne er ikke nedreguleret i 2016 som følge af den lavere prisudvikling.

Befolkningsudviklingen

Budgettet for 2016 byggede på den befolkningsprognose, som Favrskov Kommune udarbejdede i foråret 2015.

På den baggrund forventedes der en stigning i befolkningstallet fra 47.523 indbyggere den 1. januar 2015 til 48.023 indbyggere den 1. januar 2016 og 49.175 indbyggere den 1. januar 2019. Befolkningstilvæksten forventedes at blive på 0,85 % fra 2016 til 2017.

Den faktiske udvikling i 2016 blev mindre end forventet, med en vækst på 0,53 % fra 2016 til 2017. Hovedårsagen til det var, at der kom færre flygtninge i 2016 end forventet.

Oversigten nedenfor viser udviklingen i befolkningstallet, som den forventes i den nyeste prognose, udarbejdet i marts 2017.

Udviklingen i befolkningstallet i udvalgte befolkningsgrupper

1. januar	2016 (Faktiske tal)	2017 (Faktiske tal)	2018 (Prognose)	2019 (Prognose)	Vækstpct. 2016 - 2019
0-5 år	3.314	3.321	3.313	3.349	1,1
6-16 år	7.807	7.817	7.788	7.756	-0,7
17-64 år	28.114	28.138	28.327	28.494	1,4
65-79 år	6.726	6.841	6.960	7.103	5,6
80+ år	1.698	1.796	1.897	1.961	15,5
Indbyggertal i alt	47.659	47.913	48.285	48.664	2,1

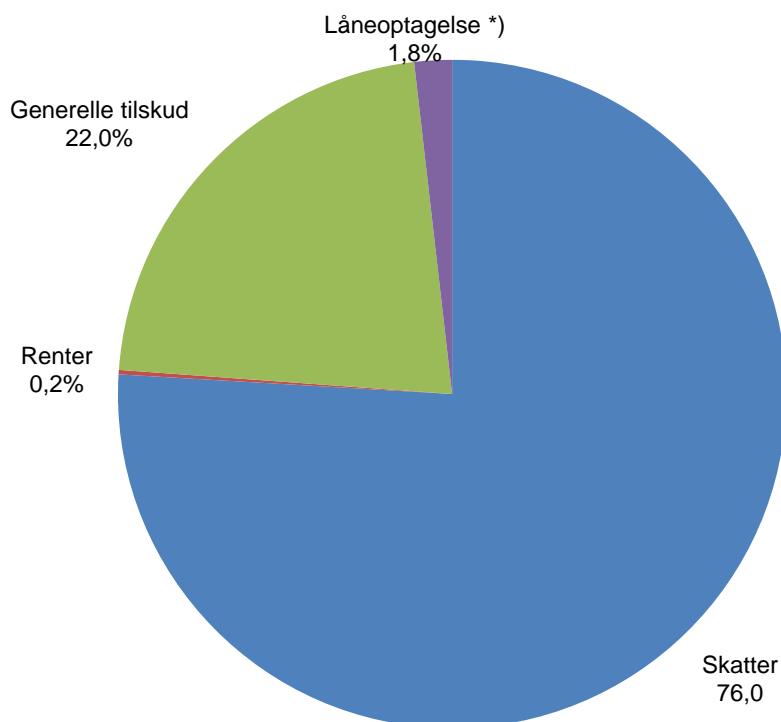
Kilde: Favrskov Kommunes Befolkningsprognose 2016-2036

Befolkningsprognosen er anvendt til at fremskrive skattegrundlaget samt udgiftsudviklingen på en lang række serviceområder, bl.a. ældre, børnepasning, skoler og SFO/Klubtilbud.

Finansiering

I nedenstående figur vises fordelingen af kommunens samlede finansiering på de forskellige indtægtsarter:

Fordelingen af Favrskov Kommunes finansiering i 2016

*) Ekskl. låneoptagelse vedrørende jordforsyning.

Låneoptagelsen på det skattefinansierede område ekskl. jordforsyningen udgjorde 49,8 mio. kr. i 2016 svarende til 1,8 % af den samlede finansiering. Der er samtidig foretaget afdrag på lån på 22,1 mio. kr.

Skatter

Som det fremgår af ovenstående figur udgør skatter 76 % af kommunens samlede finansiering.

I 2016 udgjorde skattefinansieringen knap 2,1 mia. kr. fordelt på følgende skattekloder:

i 1.000 kr.	Opr. Budget	Korr. budget	Regnskab	Afvigelse i forhold til opr. budget
Indkomstskat	-1.901.528	-1.901.238	-1.901.239	289
Selskabsskat	-17.317	-17.317	-17.317	0
Grundskyld	-152.852	-152.852	-152.392	460
Dækningsafgift offentlige ejendomme	-1.389	-1.389	-1.405	-16
Anden skat	-1.682	-1.682	-1.646	36
I alt	-2.074.768	-2.074.478	-2.073.999	769

Indkomstskat

Det budgetterede provenu fra indkomstskatterne er beregnet ud fra det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, som i 2016 udgjorde 7.421,5 mio. kr.

Skatteprocenten udgjorde 25,7 % i 2016, hvorved forventedes et provenu på 1.907,3 mio. kr. Efter afregning af 5,8 mio. kr. vedrørende det skrå skatteloft budgetteredes i alt med 1.901,5 mio. kr.

Regnskabet udviser en indtægt på 1.901,2 mio. kr. Afvigelsen skyldes en større afregning vedrørende det skrå skatteloft, som blev indregnet ved 2. budgetopfølgning.

Der har ikke været efterregulering af indkomstskat i 2016, idet Favrskov Kommune valgte statsgaranti i 2013.

Selskabsskat

Der er budgetteret med indtægter fra selskabsskat på 17,3 mio. kr., hvilket svarer til regnskabet.

Selskabsskatten kendes på budgettidspunktet, idet indtægterne i 2016 vedrører det kommunale provenu fra selskabsskat for skatteåret 2013.

Grundskyld

Grundskyld er opkrævet med 23,32 promille i 2016. På baggrund af lovgivning om begrænset grundskyld på produktionsjord, er der dog kun opkrævet 7,2 promille i grundskyld af landbrug, gartneri, planteskole, frugtplantage og skovbrug.

De samlede afgiftspligtige grundværdier, der blev forudsat i budgettet, udgjorde 8.235 mio. kr. Heraf udgjorde produktionsjord 2.370 mio. kr. og øvrige ejendomme 5.865 mio. kr.

Grundejerne har mulighed for at klage over vurderingerne, herunder over nedsættelser som følge af forbedringer. Kommunerne modtager besked fra SKAT om nedsættelse af vurderingen og tilbagebetaler den for meget opkrævede grundskyld, ofte flere år tilbage i tiden.

Ved regnskabsafslutningen er tilbagebetalingerne opgjort til 1,4 mio. kr. I oprindeligt budget var indregnet 1 mio. kr. til tilbagebetalinger.

Dækningsafgift af offentlige ejendomme

Det budgetterede provenu udgør 1,4 mio. kr., hvilket svarer til det endelige regnskab.

Tilskud og udligning

Tilskuds- og udligningssystemet består af et statstilskud samt en landsudligning herunder en tilskudsordning for kommuner med højt strukturelt underskud. Herudover er der en række særlige tilskud- og udligningsordninger af mindre omfang.

Nedenstående tabel viser regnskabsresultatet vedrørende tilskud og udligning specificeret på de elementer der indgår i tilskud- og udligningssystemet.

Tilskud og udligning

i 1.000 kr.	Opr. Budget	Korr. budget	Regnskab	Afvigelse i forhold til opr. budget
Kommunal udligning	-377.652	-377.652	-377.652	0
Statstilskud	-71.040	-60.508	-60.460	10.580
Udligning af selskabsskat	-18.168	-18.168	-18.168	0
Udligning vedr. udlændinge	22.284	22.284	22.284	0
Kommunale bidrag til regionerne	6.115	6.115	6.120	5
Særlige tilskud				
- Integrationsområdet	-4.056	-6.924	-6.924	-2.868
- Dagtilbudsområdet	-4.860	-4.860	-4.860	0
- Ældreområdet	-12.384	-12.384	-12.384	0
- Folkeskoleområdet	-4.044	-4.044	-4.044	0
- Likviditetsstyrkelse	-12.504	-12.504	-12.504	0
- Styrkelse af akutfunktioner i hjemmesygeplejen		-372	-372	-372
- Tilskud skattenedsættelse	-4.399	-4.399	-4.404	-5
- Efterbetaling aktivitetsbestemt medfinansiering	-7.500	-7.280	-7.280	220
- Refusionsomlægning	-4.264	-1.956	-1.956	2.308
Beskæftigelsesområdet	-94.368	-87.420	-87.420	6.948
Refusion af købsmoms	66	66	-1.147	-1.213
I alt	-586.774	-570.006	-571.171	15.603

Generelle tilskud og udligning

Der har ikke været efterregulering af generelle tilskud og udligning i 2016, idet Favrskov Kommune valgte statsgaranti i 2013.

Midtvejsregulering

Ved midtvejsreguleringen i 2016 blev statstilskuddet sænket med 10,8 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget, hvilket væsentligst skyldes lov- og cirkulæreprogrammet og tilbagebetaling af aktivitetsbestemt medfinansiering med 0,2 mio. kr.

Statstilskuddet blev sænket med 525,3 mio. kr. vedr. lov- og cirkulæreprogrammet, som betyder en mindre indtægt for Favrskov Kommune på 4,4 mio. kr. De væsentligste poster, som indgår i det sænkede statstilskud er 401,9 mio. kr. vedr. genberegning af refusionsreformens konsekvenser og 259,2 mio. kr. som følge af målretning af den aktive indsats på arbejdsmarkedsområdet, herunder især ændret mentorordning.

Som følge af andre reguleringer sænkes statstilskuddet med 737,1 mio. kr. på landsplan. Den væsentligste post på 841 mio. kr. vedrører sænkede forventninger til overførselsudgifterne, hvor Favrskov Kommunes mindreindtægter mere end opvejes af mindreudgifter til indkomstoverførsler under Arbejdsmarkedsudvalgets område. For Favrskov Kommune betyder andre reguleringer en mindreindtægt på 6,2 mio. kr.

Kommunerne har indbetalt 872,6 mio. kr. for meget til regionerne i 2015 via aktivitetsbestemt medfinansiering. Dette beløb tilbageføres ved midtvejsreguleringen og øger statstilskuddet for Favrskov Kommune med 7,3 mio. kr. Det er imidlertid 0,2 mio. kr. mindre end forventet ved budgetlægningsen for 2016.

Midtvejsreguleringen er indregnet i korrigeret budget ved 2. budgetopfølgning 2016.

Integrationstilskud

I budget 2016 indgår et forventet integrationstilskud på 4,1 mio. kr. Med aftalen mellem regeringen og KL om integrationsområdet i marts 2016 besluttede regeringen at forhøje grundtilskuddet for flygtninge og familiesammenførte til flygtninge med 50 pct. i 2017 og 2018. Det blev besluttet i lyset af den ekstraordinære situation med et højt antal nyankomne flygtninge. På den måde vil en større andel af finansieringen af kommunerne følge med den enkelte flygtning eller familiesammenførte til en flygtning.

Som led i aftalen blev regeringen og KL enige om også at forhøje det ekstraordinære integrationstilskud, der svarer til en forhøjelse af grundtilskuddet, allerede fra 2016. Det ekstraordinære integrationstilskud bliver på den måde forhøjet med 225 mio. kr., så kommunerne i alt får 425 mio. kr. i ekstraordinært integrationstilskud i 2016. Af de 225 mio. kr. modtager Favrskov Kommune 2,9 mio. kr.

Styrkelse af akutfunktioner i hjemmeplejen

Den 2. juni 2016 blev indgået aftale mellem regeringen og partierne bag finansloven om styrket indsats for de ældre medicinske patienter. I årene 2016-2018 fordeles et statsligt tilskud til kommunerne til styrkelse af akutfunktioner i hjemmesygeplejen efter en demografisk nøgle for udgiftsbehovet på ældreområdet.

Favrskov Kommune modtager 0,4 mio. kr. i tilskud hertil i 2016 og 0,4 mio. kr. i 2017.

Refusionsomlægning

Social- og Indenrigsministeriet har beregnet den endelige kompensation for tab ved refusionsomlægningen til 2,0 mio. kr., hvilket betyder en mindreindtægt i forhold til budgettet på 2,3 mio. kr.

Beskæftigelsesområdet

Beskæftigelsestilskuddet er budgetteret med 94,4 mio. kr.

Ved midtvejsreguleringen sænkedes tilskuddet med 4,8 mio. kr. som følge af fald i ledigheden på landsplan og bidrag til forsikringsordningen for kommuner med særlig dårlig udvikling i ledigheden.

Samtidig efterreguleredes tilskuddet for 2015 med 2,2 mio. kr. som følge af lavere ledighed i landsdel Østjylland end forudsat ved midtvejsreguleringen i 2015.

Beskæftigelsestilskuddet sænkedes herved samlet set med 7,0 mio. kr. i 2016 til 87,4 mio. kr., hvilket er indregnet i korrigeret budget ved 2. budgetopfølgning i 2016.

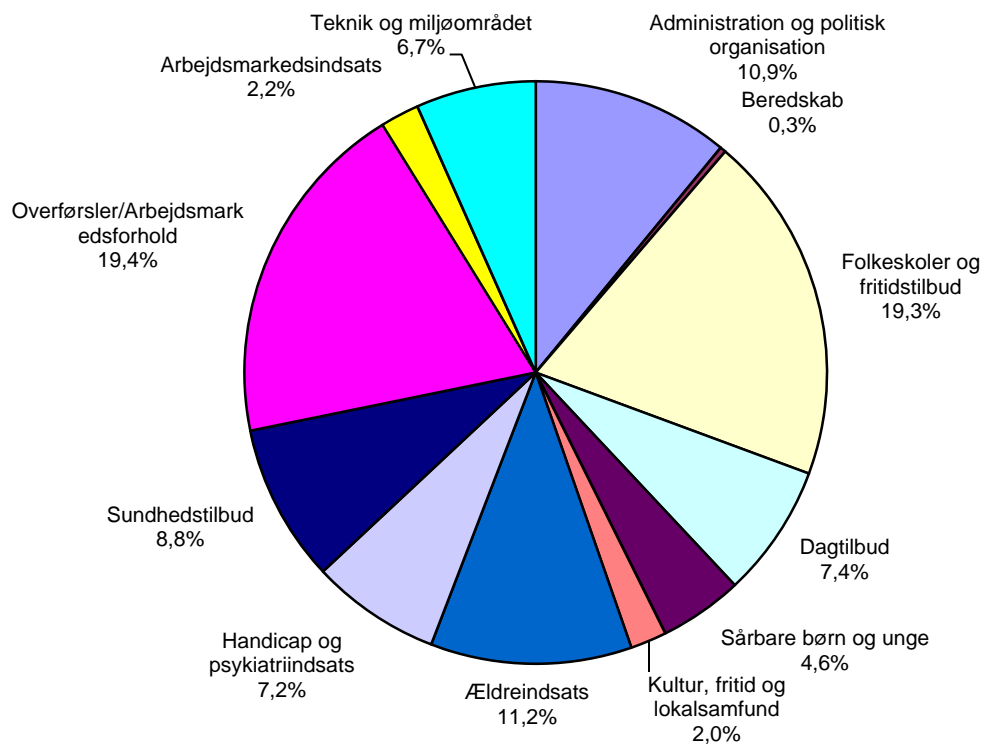
Beskæftigelsestilskuddet for 2016 efterreguleres i 2017 på baggrund af de faktiske beskæftigelsesudgifter i 2016 i landsdel Østjylland. Efterreguleringen udmeldes ultimo juni 2017 og forventes at udgøre ca. 0,7 mio. kr. For yderligere information om de faktiske beskæftigelsesudgifter henvises til efterfølgende afsnit vedrørende "Fordeling af Favrskov Kommunes nettodriftsudgifter, inkl. refusion, i 2016".

Refusion af købsmoms

Den ekstra indtægt vedrører momsrefusion på 1,1 mio. kr. og er fortrinsvis korrektioner vedr. tidligere år.

Drift

I nedenstående figur vises fordelingen af de forskellige nettodriftsudgifter inkl. refusion fordelt på hovedområder.

Fordeling af Favrskov Kommunes nettodriftsudgifter, inkl. refusion, i 2016

I det oprindelige budget blev der budgetteret med driftsudgifter inkl. jordforsyning, ældreboliger og særlige poster på 2.547,1 mio. kr. Regnskabsresultatet viser et forbrug på 2.448,4 mio. kr. svarende til en afvigelse på 98,7 mio. kr.

Aktivitetsbestemt medfinansiering

Den aktivitetsbestemte medfinansiering er udtryk for det beløb Favrskov Kommune betaler, når kommunens borgere bruger de regionale sundhedstilbud.

Vedr. aktivitetsbestemt medfinansiering viser regnskab 2016 et forbrug på 147,0 mio. kr. Det er et mindreforbrug på 2,4 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, og et mindreforbrug på 8,8 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget.

Budgetlægningen af 2016 blev foretaget på grundlag af et skøn i juni 2015 på 154,3 mio. kr. for årsforbruget i 2015. Det faktiske årsresultat i 2015 blev 149,4 mio. kr., og allerede primo 2016 var der forventninger om et mindreforbrug på udgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering.

I Region Midtjylland er aktivitetsniveauet i 2016 højere end forudsat i økonomiaftalen for 2016. Derfor vil kommunerne i 2017 modtage en tilbagebetaling fra staten vedrørende 2016. Der er budgetlagt med en tilbagebetaling på 2,4 mio. kr. i 2017 vedrørende regnskab 2016. Den endelige afregning for regnskab 2016 på aktivitetsbestemt medfinansiering er endnu ikke opgjort, men det er forventningen, at tilbagebetalingen for 2016 for Favrskov Kommune ligger omkring 0,9 mio. kr.

Indtægter fra refusion i dyre enkeltsager

I 2016 er der en merindtægt fra refusion i dyre enkeltsager på i alt 1,0 mio. kr. Merindtægten vedrører primært handicap- og psykiatriområdet.

Udgifter til indkomstoverførsler

Der er et samlet mindreforbrug til indkomstoverførsler på 54,6 mio. kr. i 2016.

Mindreforbruget på indkomstoverførsler skyldes færre ydelser til udlændinge og udgifter til kontant- og uddannelseshjælp, førtidspension, sygedagpenge og revalidering.

Udgifterne til kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og kontant- og uddannelseshjælp ligger 18,1 mio. kr. under det oprindelige budget. Det skyldes primært indførelsen af integrationsydelse til borgere, som har opholdt sig i mindre end 7 år ud af de seneste 8 år i Danmark.

På førtidspensionsområdet har udgifterne været 10,6 mio. kr. lavere end det oprindelige budget. Dette skyldes bl.a., at der har været en gennemgang af de mellemkommunale betalinger fra andre kommuner, som har givet en ekstraordinær merindtægt i 2016 på 4,6 mio. kr. Samtidig har der ved årets start været et lavere antal sager, tilkendt efter refusionsomlægningen 1. juli 2014. Dette kombineret med en lavere tilgang i løbet af året samt en større afgang på sagerne tilkendt før refusionsomlægningen giver et mindreforbrug på 6 mio. kr.

Udgifterne til sygedagpenge har været 7,8 mio. kr. lavere end det oprindelige budget. Mindreforbruget skyldes et lavere antal sager. Samtidig har sagerne haft en gennemsnitlig kortere varighed og dermed en højere refusionsprocent end forudsat ved budgetlægningen.

Udgifterne til revalidering ligger 3,3 mio. kr. under det oprindelige budget. Det skyldes, at antallet af personer på revalidering faldt i starten af 2016. Revalidering tilbydes i mindre omfang end tidligere, da det er et dyrt tilbud sammenlignet med f.eks. vejledning og opkvalificering eller løntilskud til modtagere af sygedagpenge eller kontanthjælp.

I regnskabsår 2016 har forbruget på indkomstoverførsler inden for området for Sårbare børn og unge været 3 mio. kr. lavere end oprindeligt budgetteret. Mindreforbruget skyldes et generelt fald i antallet af personer, der modtager tabt arbejdsfortjeneste og merudgiftsydelse.

Det kan i øvrigt tilføjes, at udgifterne på landsplan også er lavere end de forudsætninger, der lå til grund for økonomiaftalen mellem KL og regeringen. Konsekvenserne af ovenstående afvigelser er indarbejdet i budget 2017- 2020, i det omfang det har været muligt.

Serviceudgifter

Regnskab 2016 viser et mindreforbrug til serviceudgifter på de ordinære poster på ca. 2,9 mio. kr. Beløbet er ekskl. overførsler af uforbrugte budgetbeløb mellem årene, hvor mindreforbruget udgør 14 mio. kr. Mindreforbruget skyldes primært et mindreforbrug på 5,3 mio. kr. til vintertjeneste. Omvendt er der et merforbrug på 3,1 mio. kr. til hjælpemidler.

Herudover er der en lang række modsatrettede budgetafvigelser, der stort set udligner hinanden i det endelige regnskabsresultat.

Regnskabsafvigelserne fra det oprindelige budget er beskrevet under de specielle regnskabsbemærkninger til hvert enkelt politikområde.

For en mere udførlig gennemgang af driftsresultatet henvises til sektorbeskrivelserne i årsberetningen samt specielle bemærkninger i bilag til årsberetningen.

Renter

På det skattefinansierede område ekskl. jordforsyningen var der i 2016 renteudgifter på 5,1 mio. kr., hvilket er en afvigelse i forhold til det oprindelige budget på 1,4 mio. kr.

Afvigelsen på 1,4 mio. kr. skyldes væsentligst kurstab på investeringsporteføljen, bl.a. som følge af udtrukne obligationer. Dette skal dog ses i sammenhæng med, at porteføljen i 2016 har givet et samlet afkast på knap 5,2 mio. kr., og dermed et nettoafkast på godt 3,6 mio. kr. svarende til 2,25 %.

2016 begyndte med store udsving og en del uro på markederne for aktier, virksomhedsobligationer og danske obligationer. Det er primært de danske obligationer og kreditobligationer, der har bidraget til det samlede positive afkast, mens aktierne først sidst på året gav et positivt afkast netto.

Der er i 2016 en samlet nettorenteudgift på 6,8 mio. kr., der fordeler sig således:

	i mio. kr.
Skattefinansierede område:	
Renteindtægt	-5,786
Renter af gæld	9,318
Kurstab/-gevinst	1,593
Skattefinansierede område i alt ekskl. jordforsyningen	5,125
Renter vedr. jordforsyning	0,358
Renter vedr. ældreboliger	1,336
Nettorenteudgift	6,819

Særlige poster

Anlæg

Det oprindelige budget til anlæg på det skattefinansierede område ekskl. jordforsyningen udgjorde 116,1 mio. kr. Der er overført 104,5 mio. kr. i uforbrugte rådighedsbeløb fra 2015 til 2016.

Regnskabstallet for 2016 viser, at der er anvendt 106,7 mio. kr. på det skattefinansierede område ekskl. jordforsyningen, hvilket er et mindreforbrug på 9,4 mio. kr. i forhold til det oprindelige budget. Dette skyldes væsentligst, at et rådighedsbeløb på 7,5 mio. kr. til opførelse af 29 flygtningeboliger på Elbæk Alle i Hadsten ikke er realiseret.

Blandt anlægsprojekterne kan nævnes færdiggørelsen af nyt botilbud og aktivitetscenter på Elbæk Allé i Hadsten, påbegyndelse af et nyt plejecenter i Hammel med 60 boliger, 18 korttidspladser og 3 akutpladser, fortsættelse af ESCO-projekterne vedr. vejbelysningen og skolerne, etablering af en kunstgræsbane i Hammel og et kreativt hus i Sløjfen i Hadsten, samt igangsættelse af en ombygning af Haldum-Hinnerup Skolen og Rønbækskolens eksisterende rammer, så skolerne kan tilbyde førskoletilbud til de kommende 0. klasses elever.

For en mere udførlig gennemgang af anlægsresultatet henvises til sektorbeskrivelserne, til kommende anlægsregnskaber og ikke afsluttede anlæg i bilag til årsberetning.

Teknisk budgetpulje – overførsler mellem årene

I forhold til det oprindelige budget er der mindreudgifter på områder omfattet af overførsel af over-/underskud mellem årene.

I budgettet indgår en ramme på 10 mio. kr. til forbrug af opsparede midler i 2016. Institutioner mv. har imidlertid foretaget en yderligere opsparing på i alt 4,0 mio. kr., hvilket medfører samlede mindreudgifter på 14,0 mio. kr.

Forsikrede ledige

Udgiften til forsikrede ledige er finansieret af beskæftigelsestilskuddet. For at skabe symmetri mellem indtægter via tilskud og udgifter til forsørgelse og indsats, er udgifterne i 2016 budgetteret, så de svarer til det udmeldte beskæftigelsestilskud fratrukket 7 mio. kr. De 7 mio. kr. er beregnet ud fra en konkret vurdering af de forventede udgifter baseret på tidligere års regnskabsresultater.

I forhold til det oprindelige budget udgør mindreudgiften 16,1 mio. kr. i 2016. Mindreforbruget på udgifter til forsikrede ledige skyldes, at ledigheden har været lavere end forudsætningerne bag beskæftigelsestilskuddet. Beskæftigelsestilskuddet er midtvejsreguleret med -4,7 mio. kr. i 2016. En andel heraf er bevilget i forbindelse med budgetopfølgningerne.

Herudover efterreguleres beskæftigelsestilskuddet for 2016 i 2017 på baggrund af de faktiske beskæftigelsesudgifter i 2016. Der forventes en positiv efterregulering i 2017 vedr. 2016 på ca. 0,7 mio. kr.

Finansposter

Lån

Skattefinansierede område (ekskl. jordforsyning)

Lånoptagelse på det skattefinansierede område ekskl. jordforsyning i 2016 er på 49,8 mio. kr. og udgør lånerammen for 2015, optaget i marts 2016.

Merindtægten vedrørende lånoptagelsen skyldes, at der i henhold til regnskabsreglerne først optages lån i det efterfølgende regnskabsår. Det betyder, at der i regnskab 2016 således optages lån i henhold til låneramme 2015, og at lånoptagelsen vedrørende 2016 først sker i 2017.

Optagelse af lån vedr. lånerammen for 2016 på 37,1 mio. kr. er godkendt af byrådet i marts 2017, og lånoptagelsen indgår i regnskabet for 2017.

Der er i 2016 afdraget 22,1 mio. kr. på lån vedr. det skattefinansierede område ekskl. jordforsyning. Herudover har kommunen foretaget en sammenlægning af to lån på i alt 36,2 mio. kr. Ultimo 2016 har Favrskov Kommune en restgæld på det skattefinansierede område ekskl. jordforsyning på i alt 376,2 mio. kr.

Jordforsyning

Lånoptagelse på jordforsyningsområdet i 2016 er på 14,5 mio. kr. og udgør låneramme 2015, optaget marts 2016.

Optagelse af lån vedr. lånerammen for 2016 på 0,9 mio. kr. er godkendt af byrådet i marts 2017, og lånoptagelsen indgår i regnskabet for 2017.

Der er i 2016 afdraget 7,7 mio. kr. vedr. jordforsyning. Herudover har kommunen foretaget en sammenlægning af fire lån på i alt 91,1 mio. kr. Ultimo 2016 har Favrskov Kommune en restgæld vedr. jordforsyningsområdet på 96,3 mio. kr.

Brugerfinansierede område – ældreboliger

Der er i 2016 trukket 24,4 mio. kr. på byggekreditten vedrørende botilbud og aktivitetscenter på Elbæk Allé. Byggekreditten er i 2016 delvis konverteret til den endelige lånefinansiering med 41,0 mio. kr. Dette giver en nettoforskydning i 2016 på byggekreditten på 16,6 mio. kr. Der laves et tillægslån på den sidste del af byggekreditten, når det endelige regnskab på byggeriet foreligger.

Der er i 2016 afdraget 6,5 mio. kr. vedr. ældreboliger. Ultimo 2016 har Favrskov Kommune en restgæld vedrørende ældreboliger på i alt 142,6 mio. kr.

Kort- og langfristede poster

Forskydningen i kort- og langfristede poster ekskl. ældreboliger er på 11,8 mio. kr. og omfatter bl.a. følgende poster:

	i mio. kr.
<i>Gæld til leverandører (ventende betalinger)</i> Leverandørgælden ultimo 2016 er lavere end ved udgangen af 2015.	12,1
<i>Mellemregning mellem år</i> Der er foretaget flere indbetalinger i december 2016, som er indtægter vedrørende regnskabsår 2017. Det gælder for eksempel statsrefusion vedrørende 2017.	-14,5
<i>Indbetalinger efter årsskiftet</i> Der er foretaget flere indbetalinger til kommunen primo 2017 end primo 2016, som vedrører det forudgående regnskabsår.	2,6
<i>Tilgodehavender</i> Tilgodehavendet hos andre kommuner ultimo 2016 er større end ved udgangen af 2015. På grund af forsinkelse i den planlagte udsendelse af regninger i efteråret, er tilgodehavendet endnu ikke indbetalt pr. 31. december 2016.	2,9
<i>Refusionsomlægning på arbejdsmarkedsområdet</i> Den kommunale medfinansiering af de forsikrede ledige blev tidligere betalt af kommunen i måneden efter at udgiften var afholdt. Efter refusionsomlægningen er der sammenfald mellem tidspunktet for betalingen og afholdelse af udgiften, hvilket medfører en forskydning på 5,4 mio. kr. i 2016. De sidste 3 mio. kr. skyldes nye regler, som følge af refusionsomlægningen. Det har ikke været muligt at søge refusion af udgifter vedrørende 2015, som er konteret i 2016, før i 2017. Indtægterne er konteret i 2016.	8,4
<i>Århus Lufthavn</i> Afskrivning af kommunens udlån til Århus Lufthavn på 2,0 mio. kr. og indbetaling i 2016 af kommunens andel af underskudsdekning på 0,9 mio. kr.	-1,1
<i>KMD-ejendomme</i> Kommunen har modtaget et provenu i 2016 vedrørende salg af KMD ejendomme.	-1,0
<i>Landsbyggefonden</i> Der er foretaget en indbetaling til Landsbyggefonden vedrørende støttet boligbyggeri.	6,3
<i>Deponering</i> Deponering på 0,7 mio. kr. vedrørende Ellemosevej 40 er ophørt. Herudover er der foretaget nedskrivning af deponering i 2016 pga. ledig låneramme i 2015.	-8,0
<i>Lån til betaling af ejendomsskatter</i> I 2016 er der ydet lån til betaling af ejendomsskat på 2,0 mio. kr., mens der er indfriet lån på i alt 1,9 mio. kr.	0,1
Diverse forskydninger på netto 4,0 mio. kr.	4,0
Kort- og langfristede poster i alt	11,8

Der er i det oprindelige budget forudsat en forskydning i kort og langfristede poster på 5,7 mio. kr. Regnskab viser en forskydning på 11,8 mio. kr. Afvigelsen på 6,1 mio. kr. skyldes primært, at budgetpuljen på 10 mio. kr. som er indarbejdet på driften til håndtering af udsving i overførte over-/underskud i mellem årene, er "neutraliseret" af en modpost under kortfristede poster. Budgetpuljen er således ikke finansieret af kassebeholdningen.

Den kirkelige ligning

Favrskov provsti udgør 26 kirkesogne i Favrskov Kommune.

Regnskabet for 2016 kan opgøres således:

	i 1.000 kr.
Udgifter	
Efterregulering af tidligere års kirkeskat	0
Landskirkeskat	9.723
Kirkekasser	49.909
Uforudsete udgifter (jf. Lov om folkekirkens økonomi §7, stk. 2)	1.691
Provstiudvalgskassen	5.456
Bindende stiftsbidrag	0
Kirkelig ligning i alt	66.779
Indtægter	
Kirkeskat	-66.153
Udligningstilskud	-1.106
Indtægter i alt	-67.259
Overskud	-480

Kirkens gæld ultimo 2016 er på 0,2 mio. kr.

Jordforsyning

Der er en samlet merindtægt på 24,2 mio. kr. vedr. jordforsyning. Det skyldes, at der er solgt flere grunde end budgetteret, og at der har været færre udgifter til køb af jord. Til gengæld har der været flere udgifter til byggemodning.

Favrskov Kommune har på jordforsyningsområdet solgt 29 boliggrunde i 2016. Der er solgt grunde på Nygårdsvænget i Hadsten, Mejsevej i Hadsbjerg, Humlehaven i Hinnerup, Kornmarken i Hammel, Sydmarken i Lading og Solgårdsvænget i Voldum. Kommunen har udbudt nye grunde til salg i Hinnerup, Hadsten, Voldum og Lading i 2016. Salget i 2016 er fordoblet i forhold til salget i 2015, hvor der blev solgt 14 boliggrunde.

Der blev i 2016 solgt erhvervsgrunde på Brogårdsvej i Hadsten, Samsøvej i Hinnerup og Hollandsvej i Hammel. Der er generelt en stigende interesse for erhvervsgrunde, og Søften Erhverv er fortsat det mest eftertragtede område. Salgsarbejdet i 2016 giver forventning om salg i af flere erhvervsgrunde i Søften Erhverv i 2017.

Det samlede salg har medført merindtægter på 18,3 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget.

Flere byggemodninger af boliggrunde er påbegyndt i 2016. Der er byggemodnet 16 boliggrunde på Møllebækken i Voldum, som er til salg fra februar 2017. På baggrund af en aftale med private lodsejere om byggemodning af boligområdet Præstegårdsvej i Søften er 15 kommunale boliggrunde klar til salg i juni 2017. Herudover er der startet byggemodning af 61 boliggrunde i Ginneruplund i Hadsten i 2016, hvor grundene forventes klar til salg i august 2017. Den store aktivitet med byggemodningen har medført merudgifter på 6,3 mio. kr.

Kommunen har i 2016 opkøbt følgende ejendomme:

- Fabriksvej 1 og Fabriksvej 4, Hammel er overtaget i 2016. Ejendommene indgår i den samlede planlægning og udvikling af Dommerparken.
- Et mindre areal i Søften er opkøbt til realisering af storparcel i udstykningen på Præstegårdsvej.

Der har været mindreudgifter på 15,7 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget til køb af grunde.

Kassebeholdningen – likvide aktiver

Kassebeholdningen er med udgangen af 2016 på 197,5 mio. kr. Der har således været en forøgelse af kassebeholdningen på 75,2 mio. kr. I det oprindelige budget for 2016 forventedes et forbrug på 34,1 mio. kr.

Kassen er reelt blevet styrket med 27,7 mio. kr. i regnskabsåret, når den opgøres efter kassekreditreglen (12 måneders gennemsnit). Den gennemsnitlige kassebeholdning udgjorde således 288,8 mio. kr. ved årets udgang.

Kassebeholdningen kan opgøres således:

		i mio. kr.
Kassebeholdning ultimo 2016		197,5
• Folkekirkens andel	-0,2	
• Ældreboligernes andel	26,5	26,3
Kommunens "egenbeholdning"		171,2
Heraf basis-/bufferkapital vedrørende arbejds-skadeområdet		21,4
Infrastrukturfond		6,0

Folkekirkens andel af kassebeholdningen er på 0,2 mio. kr. Tilsvarende er kommunens nettomellemværende med ældreboliger på 26,5 mio. kr. Mellemværendet omfatter henlæggelser til fornyelse og istandsættelse vedr. ældreboliger, mellemregning vedrørende resultat og øvrig mellemregning.

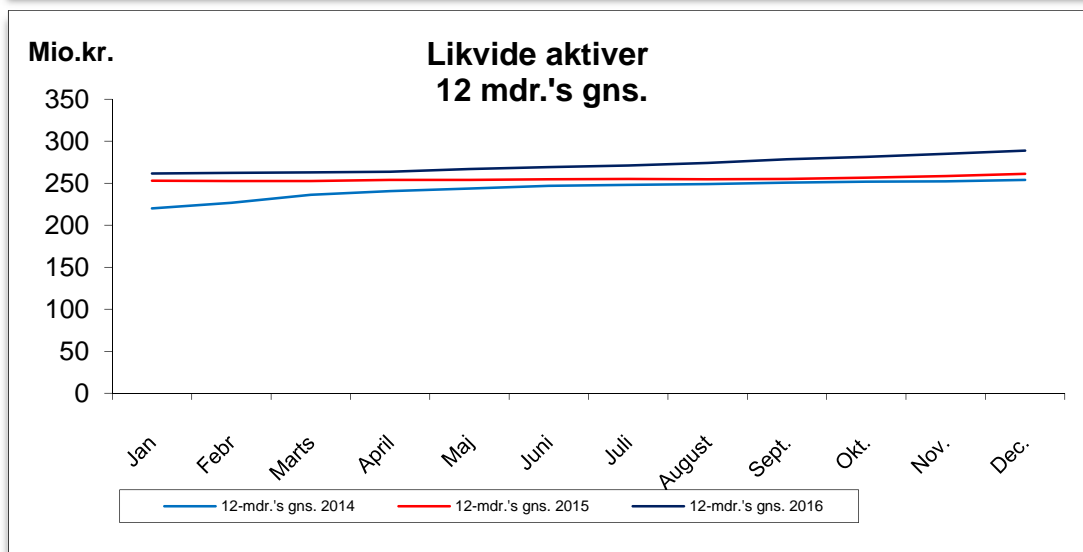
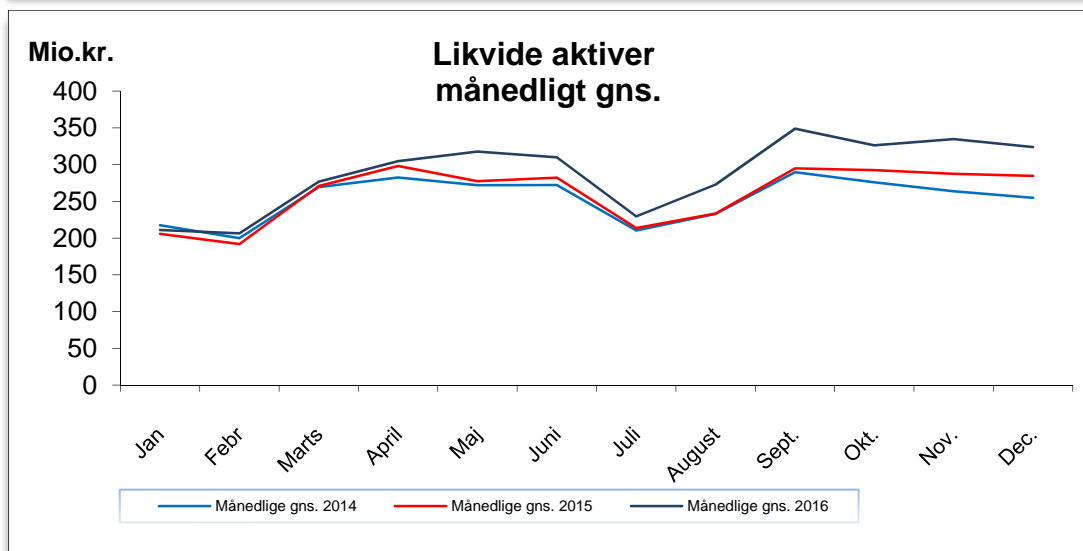
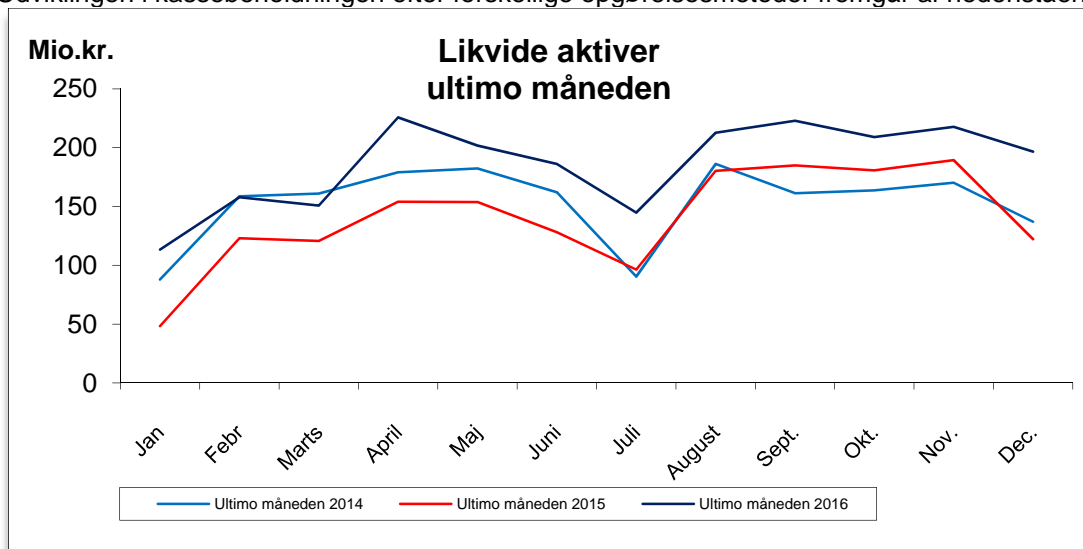
Kommunen er selvforsikret på arbejdsskader. Begrænsede udgifter de senere år betyder, at der er indarbejdet en opsparing til en basiskapital/bufferpulje, som skal anvendes i tilfælde af særligt store/dyre arbejdsskader. Der er opbygget en bufferkapital på 21,4 mio. kr., som indgår i den samlede kassebeholdning.

Folketinget har den 18. december 2015 vedtaget en lovændring om forhøjelse af folkepensionsalderen i Danmark fra 67 år til 68 år for personer født den 1. januar 1963 og senere med virkning fra den 29. december 2015. Lovændringen betyder, at ophørstidspunktet for erstatninger ændres fra 67 år til 68 år i overensstemmelse med den nye folkepensionsalder. Der har i 2016 været et samlet forbrug af bufferpuljen på 0,1 mio. kr.

Der er overført et beløb fra 2015 til 2016 til infrastrukturfonden på 6,0 mio. kr. Beløbet forventes overført til 2017.

Favrskov Kommune har 31. december 2016 ikke deponerede beløb i henhold til Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v.

Udviklingen i kassebeholdningen efter forskellige opgørelsesmetoder fremgår af nedenstående grafer:

Kommunens årsregnskab 2016

Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Favrskov Kommunes regnskab aflægges i henhold til gældende lovgivning og efter de retningslinjer, der er fastlagt af Økonomi- og Indenrigsministeriet i Budget- og Regnskabssystem for kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår tillige udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som kommunen har driftsoverenskomst med.

Regnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Kommunens regnskabspraksis er detaljeret fastlagt i et bilag til Principper for økonomistyring, der er kommunens kasse- og regnskabsregulativ, men skal her skitseres overordnet:

God bogføringsskik

Kommunens bogføring foretages i overensstemmelse med god bogføringsskik.

Den gode bogføringsskik kan beskrives som den praksis, der til enhver tid anses for god skik og brug blandt kyndige og ansvarsbevidste fagfolk inden for bogføringsområdet. Det er en forudsætning for god bogføringsskik, at reglerne i Budget- og Regnskabssystem for kommuner samt øvrige relevante forskrifter er fulgt.

Regnskabsmaterialet omfatter de faktiske registreringer, herunder transaktionsspor, beskrivelser af bogføringen, herunder aftaler om elektronisk dataudveksling, beskrivelser af systemer til at opbevare og fremfinde opbevaret regnskabsmateriale, bilag og anden dokumentation, oplysninger i øvrigt, som er nødvendige for kontrolsporet, regnskaber samt revision.

Driftsregnskab

Indregning af indtægter og udgifter

Indtægter indregnes så vidt muligt i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen inden udløbet af supplementsperioden, der slutter 31. januar i det nye regnskabsår.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes.

Præsentation i udgiftsregnskabet

Præsentation af kommunens årsregnskab tager udgangspunkt i det udgiftsbaserede regnskab. Årsregnskabet primære funktion er at kunne sammenholde regnskabet med budgettet, der er opgjort efter udgiftsbaserede principper.

Årsregnskabet indeholder en afrapportering af kommunens resultat og præsentation af kommunens væsentlige faglige resultater og aktivitetsniveau.

Ekstraordinære poster

Her beskrives eventuelle driftsmæssige dispositioner, som er ekstraordinære for det pågældende regnskabsår.

Der sondres mellem indtægter og omkostninger afledt af kommunens primære og ekstraordinære aktivitet. Sidstnævnte vedrører aktiviteter, der ikke forventes at være tilbagevendende, og som ikke har sammenhæng til den ordinære aktivitet, f.eks. ekstraordinære tab afledt af naturkatastrofer, ekstraordinær afhændelse af aktiver, ekspropriationer o.l.

Bemærkninger til regnskabet

Styrelsesloven fastsætter, at årsregnskabet i fornødent omfang skal være ledsaget af bemærkninger, navnlig vedrørende væsentlige afvigelser mellem bevillings- og regnskabsbeløb, men også i tilfælde, hvor der nok er overensstemmelse mellem regnskabs- og bevillingsbeløb, men hvor de aktiviteter eller formål, som var forudsat ved bevillingsafgivelsen, ikke er realiseret.

Balancen

Præsentation af balancen

Formålet med balancen er at vise kommunens aktiver og passiver opgjort henholdsvis ultimo regnskabsåret og året før, idet der ved passiver forstås summen af egenkapital og forpligtelser.

Der er af økonomi- og indenrigsministeriet fastsat formkrav til, hvordan balancen skal udarbejdes.

Materielle anlægsaktiver

Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten dokumenteres via bogførte fakturaer og leasingaftaler m.v.

Ejendomsretten til de i balancen indregnede grunde og bygninger for de gamle kommuner er tidligere dokumenteret via elektronisk indhentede tingbogsattester.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder - samt aktiver under 100.000 kr. - afskrives straks og registreres således ikke i anlægskartoteket, idet Økonomi- og Indenrigsministeriets minimumsgrænse anvendes som bagatelgrænse for indregning.

Et materielt anlægsaktiv kan indregnes i anlægskartoteket og på status, når kostprisen kan opgøres pålideligt, samtidig med at der fremadrettet vil være en økonomisk fordel i, at kommunen anvender aktivet.

Herudover skal aktivet:

- have en levetid på mere end et år
- have en værdi på over 100.000 kr.

Kostprisen består af købsprisen inkl. told eller andre eventuelle afgifter i forbindelse med købet (dog ekskl. moms – med undtagelse af ældreboliger, hvor der ikke afløftes moms). Omkostninger der er direkte forbundet med ibrugtagning af aktivet medregnes også i anskaffelsesprisen.

Undtaget herfra er bygninger anskaffet før 1. januar 1999, idet de skal måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2004 korrigeret for af- og nedskrivninger samt opskrivninger, der er foretaget i 2004 og efterfølgende år. Det gælder også i de tilfælde, hvor kostprisen på bygningen anskaffet før 1. januar 1999 er kommunen kendt.

Udgifter på over 100.000 kr., der medfører en væsentlig forbedring af et aktivs egenskaber eller en væsentlig forlængelse af et aktivs levetid, aktiveres sammen med det pågældende aktiv og afskrives over den nye levetid. Udgifter til mindre reparationer o. lign., som ikke har væsentlig indflydelse på aktivets levetid eller egenskaber i øvrigt, udgiftsføres i det regnskabsår, hvori de afholdes.

Grunde og bygninger

Ejendom anskaffet før 1. januar 1999 skal pr. 1. januar 2007 værdiansættes til ejendomsvurderingen for ejendommen pr. 1. januar 2004 fratrukket afskrivninger frem til 1. januar 2007.

Bygninger og grunde anskaffet efter 1. januar 1999 indregnes til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Øvrige materielle anlægsaktiver

Øvrige materielle anlægsaktiver er indregnet til anskaffelsespris med fradrag af afskrivninger.

Levetider er fastlagt til følgende:

Bygninger		
Bygningens anvendelse	Eksempler	Levetid
Administrative formål	Rådhus, administrationsbygninger m.v.	45-50 år
Forskellige serviceydelser	Folkeskoler, sociale institutioner, daginstitutioner samt tilhørende legepladser, plejehjem/-boliger, brandstationer, biblioteker, idrætsanlæg, svømmehaller m.v.	25-30 år
Diverse formål	Kommunale kiosker eller pavillioner, parkeringskældre m.v.	15 år

Indretning af lejede lokaler		
	Værdiansættelsesprincip	Levetid
Indretning af lejede lokaler	Kostpris	10 år eller over lejekontraktens varighed

Tekniske anlæg, maskiner, større specialudstyr og transportmidler		
Kategori	Eksempler	Levetid
Tekniske anlæg	Ledninger og stikledninger	75 år (anskaffet før 1980) 100 år (anskaffet efter 1980)
	Forsinkelsesbassiner	50 år
	Pumpestationer	20 år
	Øvrige anlæg	20-30 år
Maskiner	Sneplove og fejmaskiner	10-15 år
	Asfalt-, beton- og mørtelmaskiner	
	Maskinelt udstyr til affaldshåndtering (pumper, luftrensere/ventilatorer m.m.)	
	Elektriske motorer/maskiner	
	Maskiner til storkøkkener, vaskerier, beskyttede værksteder og lignende	
Specialudstyr	Laboratorieudstyr	5-10 år
Transportmidler	Større lastbiler og busser Påhængsvogne bl.a. personbiler og handicpbiler	5-8 år

Inventar		
Kategori	Eksempler	Levetid
IT	It og andet kommunikationsudstyr samt større servere	3 år
Inventar	Kontorinventar samt inventar på institutioner	3-5 år
Driftsmateriel	EI- og VVS-udstyr Legepladsudstyr Værktøj Måleapparater og instrumenter	10 år

Såfremt der er afvejet fra levetiderne udmeldt af Økonomi- og Indenrigsministeriet, er dette anført som note til anlægsnoten i regnskabet.

Der kan for enkelte aktiver være fastsat en forventet scrapværdi, der ikke afskrives.

Der afskrives ikke på materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er udført, påbegyndes afskrivning over anlæggets forventede levetid.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, signalanlæg, broer m.v.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (arealer til rekreative formål samt naturbeskyttelses- og genopretningsformål) indregnes ikke i balancen.

Finansielt leasede anlægsaktiver

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Favrskov Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten (finansiel leasing), registreres i anlægskartoteket og indregnes til kostprisen. Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv forventes at kunne omsættes til ved en handel mellem uafhængige parter.

Minimumsleasingydelse svarer typisk til de fremtidige leasingydelser, som Favrskov Kommune er forpligtet til at betale i leasingperioden. Ved beregning af nutidsværdien heraf anvendes den interne rente i leasingkontrakten som diskonteringsfaktor, hvis denne er tilgængelig. Ellers anvendes ciborrenten.

Finansielt leasede anlægsaktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Materielle anlægsaktiver under udførelse

Igangværende materielle anlægsaktiver værdiansættes til de samlede afholdte omkostninger på balance-tidspunktet.

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver afskrives lineært over maksimalt 10 år. Ved kontrakter, aftaler o. lign. anvendes så vidt muligt den gældende kontraktperiode.

Finansielle anlægsaktiver – langfristede tilgodehavender

Tilgodehavender er optaget i balancen til nominal værdi under de respektive regnskabsposter hertil. Der nedskrives til imødegåelse af forventede tab til nettorealisationsværdien.

Finansielle anlægsaktiver - Aktier og andelsbeviser

Andele af interessentskaber, som Favrskov Kommune har medejerskab til, indgår i balancen med den andel af virksomhedernes indre værdi, jf. senest foreliggende årsregnskab, som svarer til kommunens ejerandel.

For noterede aktier foretages indregningen til kursværdien pr. 31. december og for ikke noterede aktier og andre kapitalandele (andelsbeviser o. lign.) foretages indregningen efter indre værdis metode.

Selskaber, hvor kommunens indskud er fastsat ved lov, og hvor kommunen ikke kan udtrække ejerandelene, indregnes ikke i kommunens balance.

Omsætningsaktiver - varebeholdninger

Udgifter til indkøb af råvarer, hjælpematerialer samt andre forbrugsvarer udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet.

Der er fra åbningsbalancen 2007 krav om registrering af varebeholdninger over 1 mio. kr. og/eller beholdninger med væsentlige forskydninger i lagerets størrelse fra år til år.

Varelagre mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. registreres, hvis der sker forskydninger i varelageret, som vurderes at være væsentlige.

Varebeholdning måles til kostpris efter FIFO-princippet.

Omsætningsaktiver – fysiske aktiver til salg

Grunde til salg er optaget til kostpris og opskrevet til forventet salgspris.

Såfremt der på grunde og bygninger til salg ikke er fastsat en salgspris og kostprisen ikke kendes, er disse optaget til ejendomsværdi.

Omsætningsaktiver – tilgodehavender

Udgifter og indtægter afholdt inden regnskabsårets udgang, men som vedrører efterfølgende regnskabsår, er klassificeret som periodeafgrænsningspost under omsætningsaktiver – tilgodehavender.

Indtægter som vedrører indeværende regnskabsår, men som først betales i det efterfølgende regnskabsår er klassificeret som kortfristet tilgodehavende.

Likvide aktiver samt omsætningsaktiver - værdipapirer

Likvide beholdninger omfatter beholdninger samt kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelig risiko for værdiændringer. Likvide beholdninger indregnes til nominel værdi, og værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen.

Egenkapital

I egenkapitalen er også indeholdt selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med og en modpost for modtagne donationer til anskaffelse af aktiver.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtelsen.

Pensionsforpligtelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækkede vedrørende tjenestemandsansatte og ansatte på tjenestemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtelsen er beregnet aktuarmæssigt ud fra forudsætninger fra Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Minimum hvert 5 år foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen vedrørende tjenestemænd. Økonomi- og Indenrigsministeriet har fastlagt en pensionsalder på 62 år og opgørelsesrente på 2 %.

Hensatte forpligtelser vedrørende eksempelvis miljøforurening, indfrielse af garantier til enkeltpersoner i henhold til social-/boliglovgivning, retssager og erstatningskrav, bonusbetalinger vedrørende jobcentre, åremålsansættelser og arbejdsskade forpligtelser indregnes på balancen til den løbende ydelses kapitaliserede værdi opgjort pr. forpligtelse.

Arbejdsskadeforpligtelsen opgøres årligt og minimum hvert 5. år foretages en aktuarmæssig beregning.

Fratrædelsesbeløb ved udløb af åremålsansættelser optages til nominel værdi i overensstemmelse med de indgåede aftaler.

Opmærksomheden henledes på, at miljøforpligtelser primært er indregnet ved at foretage nedskrivning af grundværdien.

Hvis en forpligtelse derimod ikke kan opgøres tilstrækkeligt pålideligt, og det ikke er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre træk på kommunens økonomiske ressourcer, indregnes den ikke som hensat forpligtelse, men optages i stedet på kommunens fortegnelse over eventualforpligtelser.

Langfristede gældsforpligtelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Den kapitaliserede restleasingforpligtelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse, og leasingydelsens rentedel indregnes over kontraktens løbetid i resultatopgørelsen.

Andre gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, andre myndigheder samt anden gæld, måles til nominel værdi.

Gæld i udenlandsk valuta reguleres til kursen ultimo regnskabsåret.

Kortfristet gæld

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, leverandører, andre kommune og regioner optages med restværdien på balancetidspunktet.

Feriepengeforpligtelsen indgår ikke i kommunens regnskabsafklæggelse.

Noter til driftsregnskab og balance

Der er udarbejdet noter til henholdsvis driftsregnskab og balance i det omfang, der er væsentlige forhold, som bør belyses, og/eller Økonomi- og Indenrigsministeriet har stillet krav om noteoplysning/regnskabsbemærkning.

Sektorbeskrivelser

Sektorbeskrivelserne redegør for årets væsentligste drifts- og anlægsaktiviteter. Der er ikke tale om en økonomisk redegørelse. For en mere udførlig gennemgang af regnskabsmæssige afvigelser henvises til specielle bemærkninger i bilag til årsberetning.

Økonomiudvalget

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindelig Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Økonomiudvalget	293.508	299.740	269.971	29.768
Politisk organisation	10.287	10.702	8.629	2.073
Borgerservice og administration	193.372	200.086	193.309	6.777
IT	47.679	50.027	48.622	1.405
Erhverv og turisme	4.027	5.085	2.831	2.254
Tværgående udgifter	38.143	33.859	16.580	17.279

Politisk organisation

I 2016 har der været afholdt udgifter til byrådets og fagudvalgenes mødeaktiviteter, byrådsmedlemmernes vederlag samt uddannelse og kørsel m.v. for byrådsmedlemmerne.

Endvidere har der været ydet støtte i henhold til lov om støtte til politiske partier. Derudover afholdes løbende udgifter til en række råd, kommissioner og nævn, som eksempelvis Ælderådet, Folkeoplysningsudvalget og Beboerklagenævnet.

Borgerservice og administration

Styrkelse af indsatsen på plejefamilieområdet

I forbindelse med budget 2016 besluttede Byrådet at styrke indsatsen på plejefamilieområdet. Formålet med at styrke indsatsen er at øge anvendelsen af anbringelser og aflastninger i plejefamilier frem for opholdssteder og døgninstitutioner. Det er både med henblik på at højne børn og unges trivsel og udvikling og for at reducere udgifterne på området. Den styrkede indsats består konkret i rekruttering og ansættelse af flere plejefamilier samt bedre matchning mellem plejefamilier og børn i anbringelses- og aflastningssager.

Styrkelse af den virksomhedsrettede erhvervsservice

I budget 2016 besluttede Byrådet at styrke den virksomhedsrettede erhvervsservice, bl.a. som følge af, at erhvervsrepræsentanter i erhvervsanalysen (2015) udtrykte ønske om at styrke kontaktfladen til de relevante afdelinger, ledere og medarbejdere i kommunen. Der er navnlig tale om den virksomhedsrettede service, som vedrører byggesagsbehandling, miljøgodkendelser og visse opgaveområder i Jobcentret. Med baggrund heri blev der i 2016 iværksat tiltag med henblik på at øge tilgængeligheden til kommunens forskellige servicefunktioner overfor erhvervslivet. Konkret er der i Jobcenteret i 2016 etableret et CRM-system, der giver en øget professionalisering af virksomhedskontakten. Desuden udstyres jobkonsulenter med bærbare PC'ere, så virksomhederne kan hjælpes her-og-nu på virksomhedens egen lokalitet (f.eks. ifm. blanketudfyldning).

Herudover tilbyder Jobcenteret en direkte hotline for virksomheder, der har brug for hjælp til rekruttering, uddannelse og fastholdelse af medarbejdere. Desuden er der i 2016 etableret et ny ordning, hvor virksomheder tilbydes en fast kontaktperson/jobkonsulent, der skal sikre god service til virksomheden gennem én nem indgang til jobcenteret samt fokus på virksomhedens behov. Der er indtil videre identificeret 125 virksomheder, som enten er udvalgt og har fået / vil få tilbudt en kontaktpersonordning.

Ændret organisering af borgerservice

Det overordnede ledelsesansvar for Borgerservice, som siden 1. oktober 2015 har hørt under sekretariatschefen for Borgmestersekretariat og HR er fra 1. oktober 2016 overgået til sekretariatschefen i Job og Økonomi.

Ekstra indsats med opkrævning af kommunale restancer

Byrådet behandlede 28. juni 2016 strategi for den kommunale opkrævningsopgave og besluttede, at der i en periode på tre år ansættes én ekstra medarbejder til at foretage en ekstraordinær indsats med at nedbringe restancemængden.

En ekstraordinær indsats med telefonkontakt til borgere, der skylder ejendomsskat har været i opstartsfasen i 2016. Indsatsen vil blive intensiveret i 2017, og koordineret i forhold til at kommunerne har overtaget opgaven med at inddrive ejendomsskatter og andre fortrinsberettigede krav fra og med 1. februar 2017.

Der arbejdes ligeledes med at forberede en ekstra indsats i forhold til de øvrige kommunale restancer.

Digitalisering

Skype for Business / videomøder

I Favrskov Kommune er der i 2016 arbejdet med at øge anvendelsen af videomøder og samtidig reducere antallet af fysiske møder. Det er bl.a. gjort ved at indføre Skype for Business som et tilbud til medarbejdere og ledere, der har meget mødeaktivitet og hermed forbundet kørsel. Samtidig med indførelsen af Skype for Business er flere mødelokaler i administrationsbygningerne i Hinnerup, Hammel, Hadsten og Hvorslev indrettet med faciliteter til afholdelse af videomøder. Disse særlige mødelokaler giver mulighed for at afholde videomøder med flere mødedeltagere, og hvor deltagerne befinder sig på forskellige lokaliteter. Der anvendes jævnligt video til møder med eksterne parter fx i forbindelse med deltagelse i nationale arbejds- eller styregrupper.

Digital kørselsindberetning

Favrskov Kommune har i 2016 implementeret digital kørselsindberetning. Systemet har medført nemmere arbejdsgange omkring indberetning og godkendelse af kørsel, og brugerne oplever systemet som en væsentlig kvalitetsforbedring, som samtidig sparer tid og administrative ressourcer. Systemet er udviklet i samarbejde med primært Syddjurs Kommune i et såkaldt Open Source samarbejde (OS2), som betyder, at man efter udvikling stiller produktet (gratis) til rådighed for andre interesserede kommuner gennem OS2-samarbejdet. Efter endt udvikling er der nu 10 kommuner, der har eller er ved at implementere løsningen, og yderligere 5-6 kommuner har vist interesse for løsningen. Den digitale kørselsindberetning består af en webdel samt en app.

Ny databeskyttelsesforordning

EU-parlamentet har vedtaget en ny databeskyttelsesforordning, der erstatter persondataloven i maj 2018. Det betyder bl.a., at Favrskov Kommune skal vedtage og implementere en ny politik for informationssikker-

hed. Arbejdet med at forberede implementeringen blev påbegyndt i 2016 bl.a. i form af informationskurser for relevante medarbejdere og ledere.

Erhverv og turisme

Favrskov Kommune har i 2016 bidraget økonomisk til Favrskov Erhvervsråd, Væksthus Midtjylland og EU-kontoret Central Denmark EU Office samt til det fælleskommunale samarbejde Business Region Aarhus.

Byrådet har i juni 2016 vedtaget en erhvervs politik, der skal være med til at lægge en kurs frem mod 2020, så Favrskov Kommune fastholder sin plads som en af landets mest erhvervsvenlige kommuner. Derudover udsender kommunen nyhedsbrevet "Erhvervsnyt" to gange årligt.

Favrskov Kommune har også ydet støtte til kulturelle og sportslige arrangementer og aktiviteter, der på forskellig vis har kunnet tiltrække borgere til Favrskov Kommune.

Favrskov Kommune bidrager derudover til GudenåSamarbejdet og Gudenåkomitéen, hvor der arbejdes for at fremme vækst og udvikling i kommunerne ved at anvende åens potentialer for kultur- og naturoplevelser ift. øget bosætning og turisme.

Herudover har Favrskov Kommune lanceret hjemmesiden <http://oplevel.favrskov.dk> i 2016. Hjemmesiden er samlingssted for aktiviteter i Favrskovs natur- og kulturliv.

Tværgående aktiviteter

Besøg fra Hendes Majestæt Dronningen

H.M. Dronningen var i forbindelse med sit sommertogt på besøg i Favrskov Kommune 7. september 2016. Efter den officielle ankomst i byrådssalen i Hammel besøgte Dronningen kulturhuset InSide, hvor der var aktivitetsdag for aktive og frivillig ældre. Herefter gik turen til virksomheden Wavin, Frijsenborg Gods, Hadsten Gymnasium, gartneriet Queen i Foldby samt en festlig afslutning på Hinnerup bytorv. Rundt på Dronningens rute stod folkeskoleelever, børnehavebørn, dagplejebørn, beboere fra plejecentrene og andre glade borgere. Alle var med til at danne en festlig kulisser for besøget.

Fælles frivillighed

I 2016 blev der gennemført en evaluering af den fælles frivilligindsats. Det fælles arbejde med frivillighed er i Favrskov organiseret omkring et netværk af frivilligambassadører samt et frivilligsekretariat, Bindeleddet, bestående af fire frivillige med en tilknyttet kommunal koordinator (en dag om ugen). Bindeleddet har bl.a. til opgave at skabe kontakter mellem frivillige og foreninger, forankre og understøtte frivillige initiativer samt planlægge og afholde kurser med henblik på udvikling af frivilligheden i hele Favrskov. I forbindelse med evalueringen blev det besluttet, at den nuværende organisering med Bindeleddet, frivilligkoordinatoren og frivilligambassadørerne fastholdes. Der foretages en evaluering af den fælles frivilligindsats igen i foråret 2017.

Trivselsmåling

I efteråret 2016 blev der på tværs af kommunens arbejdspladser gennemført en trivselsmåling og psykisk APV. HMU har som målsætning, at arbejdsmiljøet fortsat ligger på et højt niveau, idet høj trivsel er en forudsætning for en effektiv opgaveløsning. Målingen viste, at de forskellige sektorer havde samlede trivsels scorer mellem 77 og 85 på en skala fra 1-100. Trivselsmålingen havde en høj svarprocent på 87,1. Opfølgningen på trivselsmålingerne er primært foregået på de enkelte arbejdspladser, og der er i den forbindelse udarbejdet handleplaner på eventuelle trivselsmæssige udfordringer.

Risikostyring

I 2016 er der fortsat arbejdet med at forbedre skolernes sikring i forhold til tyveri. Ved at opfylde sikringskravene fra kommunens forsikringsselskab undgår man en reduktion i erstatning på op til 60 % i tilfælde af skade eller tyveri. Arbejdet er afsluttet på ni af skolerne og de resterende skoler forventes at blive sikret i 2017.

I 2016 var projekt "Ferieindianer" nomineret til Den Kriminalpræventive Pris fra Det Kriminalpræventive Råd. Prisen uddeles hvert år af Justitsministeren. Ferieindianer-projektet opfordrer børnefamilier og kommunens øvrige borgere til at deltage i en skattejagt, der bringer dem ud til skolen i ferietiden. Formålet med Projekt "Ferieindianer" var at reducere antallet af indbrud og hærværk på kommunens skoler i ferieperioder gennem borgerinddragelse og samarbejde.

På tværs af forvaltninger og i samarbejde med skolerne blev der også arbejdet med at formidle projekt "Digital Dannelse" til elever og forældre. Projekt "Digital dannelse" opfordrede eleverne til at tage forældre, bedsteforældre eller gode venner i hånden og gå på morsekodejagt rundt om på skolerne i sommerferien. Ligesom med projekt "Ferieindianer" var formålet at få børn og voksne til at skabe aktivitet omkring skolerne i ferieperioden for at besværliggøre hærværk og indbrud. Der var ingen indbrud eller hærværk på skolerne i sommerferien 2016.

Teknik- og Miljøudvalget

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindelig Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Teknik- og Miljøudvalget	167.891	165.080	164.089	991
Fast ejendom	80.828	80.668	79.640	1.028
Natur, miljø og vandløb	6.364	7.391	8.197	-805
Kollektiv trafik	16.882	17.831	17.286	545
Fritidsområder, Trafik og Veje	63.817	59.190	58.966	224

Fast ejendom

Ejendomscentret har driftsansvaret for en bygningsportefølje på mere end 200.000 m². Ejendomscentret er ansvarlige for drift og vedligehold af skoler, daginstitutioner, sundhedscentre, kultur- og administrationsbygninger, men ikke for bygninger på ældreområdet samt på området for Handicap og Psykiatri.

Nedbringelse af sygefravær

Ejendomscentret har i 2016 haft særligt fokus på at nedbringe langtidssygefravær. Som led i kommunens overordnede bestræbelser på at nedbringe sygefraværet, har Ejendomscentrets LMU-gruppe monitoreret udviklingen og drøftet potentielle indsatsområder for at nedbringe sygefraværet. På baggrund af LMU-gruppens drøftelser, blev langtidssygefravær identificeret som særligt vigtigt indsatsområde. Det er lykket Ejendomscentret, at nedbringe afdelingens sygefravær betragteligt. I de fire driftsområder under et er det gennemsnitlige sygefravær faldet fra 5,56 % i 2015 til 3,17 % i 2016.

Genudbud af rengøringsopgaven

Rengøringen i Favrskov Kommunes vestlige distrikter har været i genudbud i 2016. Udbuddet resulterede i en besparelse på 1,09 mio. kr. årligt og medførte samtidig et skift af leverandør, således at det pr. 1. januar 2017 og frem til udgangen af 2019 er Forenede Service, der varetager rengøringsopgaven. Forenede Service varetager i forvejen rengøringsopgaven i Favrskov Kommunes østlige distrikter.

For at sikre den fortsatte brugerinddragelse på rengøringsområdet er der i 2016 oprettet et permanent brugerråd for rengøring. Brugerrådet består af bygningsbrugere udpeget af kommunens SMU'er, og skal gennem drøftelser af rengøringen være med til at fastholde den ønskede rengøringskvalitet i kommunens bygninger. Brugerrådet skal ligeledes komme med forslag og ideer til tilpasninger af rengøringen. Brugerrådet mødes to gange årligt.

Digitalt tegningsarkiv og nyt IT-system.

Ejendomscentret har i 2016 påbegyndt digitaliseringen af kommunens tegningsarkiv for kommunale bygninger. Målet med digitaliseringen er at sikre, at Favrskov Kommunes ejendomme indgår i én samlet og konstant opdateret database, som er nem for medarbejdere og rådgivere at tilgå. Digitaliseringen vil derudover sikre, at Favrskov Kommune har et validt datamateriale om kommunens bygninger. Dette vil understøtte Ejendomscentrets bestræbelser på at sikre, at kommunens ejendomsportefølje udnyttes optimalt.

Sideløbende med digitaliseringen af tegningsarkivet har Ejendomscentret i 2016 påbegyndt implementeringen af et nyt IT-system, der understøtter planlægningen, styringen og anvendelsen af kommunens bygninger. Systemet samler alle data vedrørende kommunens bygninger i én database, herunder økonomiske data, tekniske data, vedligeholdelsesdata og de digitaliserede tegninger. Implementeringen af systemet

strækker sig ind i 2017, hvor bygningsbrugerne også vil skulle indmelde driftsrelaterede opgaver til Ejendomscentret via det nye system.

Energirenoveringer på skoleområdet

Ejendomscentret afsluttede med udgangen af 2016 fase 2 af energirenoveringen på Favrskov Kommunes skoler. Projekternes mange investeringer er nu gennemført, og driftsfasen er påbegyndt. Den omfattende energirenovering medførte allerede i 2016 en driftsbesparelse på i alt 1 mio. kr. på skolernes energiudgifter. Energirenoveringens afledte driftsbesparelse estimeres, fra 2017 og frem, til 1,8 mio. kr. årligt.

Fysisk planlægning

Af særlige planlægningsinitiativer i 2016 kan fremhæves, at plan- og bæredygtighedsstrategien "Fremtidens Favrskov 2030" blev vedtaget endeligt. I foråret 2016 blev der i sammenhæng med letbaneprojektet gennemført en debat om udviklingen af den centrale del af Hinnerup. Debataktiviteten omfattede et større byværksted og et borgermøde, som har givet god inspiration til udarbejdelse af et forslag til en midtbyplan for Hinnerup.

Der blev i 2016 vedtaget 11 lokalplaner. Ti lokalplaner blev vedtaget endeligt, hvoraf fire var for boligområder i Hinnerup og Foldby-Norring, mens to var for erhvervsområder i Søften og Svenstrup. Herudover blev der vedtaget lokalplaner for Dommerparken i Hammel, Dannebrogpladsen i Ulstrup samt "Trygfondens Familiehus Hammel". I sammenhæng med den endelige vedtagelse af Helhedsplan for centerområdet ved Skolevej i Søften blev der også vedtaget en lokalplan, som giver mulighed for en dagligvarebutik og en mindre boligbebyggelse. Slutteligt blev der godkendt et lokalplanforslag for et mindre område til offentlige formål i Hadbjerg.

Natur, miljø og vandløb

Vandplansprojekter

I Favrskov Kommunes Vandhandleplan 2010-2015 (Vandplan I) er der udpeget 56 vandløbsrestaureringsprojekter, som kommunen skal gennemføre. 28 af projekterne er udført, og 17 projekter er fjernet fra indsatsprogrammet eller har fået afslag af staten til gennemførelse. De resterende 11 projekter er igangværende, og forventes afsluttet inden 2018.

Vandområdeplan 2015-2021 (Vandplan II) blev vedtaget i 2016. I denne er der udpeget 57 vandløbsprojekter i Favrskov Kommune. Teknik og Kultur fik i 2016 igangsat forundersøgelse på 6 af disse projekter.

I tilknytning til vandplanerne har Teknik og Kultur i 2016 arbejdet med fire vådområdeprojekter. Drostrup Enge og Galten Enge er i gennemførelsesfasen og afventer NaturErhvervstyrelsens jordfordelingsforhandlinger. Hvis projekterne gennemføres, forventes de udført i 2018-2019. Arbejdet med Kollerup Enge har ført til, at der i 2017 søges om midler til gennemførelse af vådområdet. Favrskov Kommune blev desuden i 2016 tildelt 1,1 mio. kr. af staten til at udføre forundersøgelsen for Favrskov Enge. Undersøgelsen påbegyndes med et lodsejermøde i april 2017.

Natur

I 2016 kom naturvejlederen for alvor i gang med sit arbejdsområde. De væsentligste 4 begivenheder har været: Troldekattejagt ved Kollerup Gods, Skovens dag, Kajakture på Gudenå og Besøg på Skaghøj Plejehjem i Hammel. Alt i alt har naturvejlederen formidlet til, undervist for eller samarbejdet med ca. 2.600 personer i 2016. Vejlederen har afholdt 18 offentlige arrangementer samt 30 arrangementer i samarbejde med

Favrskov Kommunes skoler og institutioner. Naturvejlederens arbejde er i detaljer beskrevet i naturvejlederens årsrapport for 2016, der kan hentes på kommunens hjemmeside.

Landbrug

Miljøstyrelsens halvårslige statistik i 2016 viste, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i kommunerne, for mellemstore til store husdyrbrug, er faldet fra godt 10 måneder i 2012 til 5,2 måneder i første halvår af 2016. I Favrskov Kommune er sagsbehandlingstiden i samme periode faldet fra 17,6 måneder til 5,9 måneder. Kravet i regeringens servicemålsaftale med KL er en sagsbehandlingstid på maksimalt 6 måneder.

Forbedret spildevandsrensning i det åbne land

Til sikring af vandkvaliteten i en række vandløb skulle en række ejendomme i udpegede vandløbsoplande i det åbne land inden efteråret 2016 have forbedret spildevandsrensningen. Forvaltningen har gennemført den nødvendige myndighedsbehandling inden fristens udløb.

Klima, varme og energi

Klimaplan 2025

Byrådet har vedtaget 2. udgave af Klimaplan 2025. Ambitionerne på klimaområdet er hævet, således at CO₂-udledningen med de nye mål skal reduceres med 50 % inden 2025 i forhold til de tidligere 25 %.

Varmeplanlægning

I 2016 er der arbejdet med udmøntning af den strategiske varmeplan for Favrskov Kommune. Der er godkendt 5 projektforslag for fjernvarmeværkerne.

Energispare-aktiviteter

Der er arbejdet videre med kommunens indgåede aftaler med eksterne energirådgivere, herunder Husets-Energi. Denne aftale blev indgået som en "no cure-no pay" aftale, hvor rådgiveren forpligtigede sig til at gennemføre 75 implementerede energitjek med en samlet besparelse på 300.000 kWh/år. Ved projektets afslutning i november 2016 var der gennemført energitjek i 138 boliger. Indsatsen har medført 75 energirenoveringer med en samlet besparelse på 392.000 kWh/år.

Kollektiv trafik

Genudbud af Favrskovs skolebusruter

I 2016 har kommunens lokale skolebusruter været i genudbud. Skolebusruterne dækker buskørsel til kommunens distriktsskoler, og tæller i alt 15 skolebusruter. Som en del af udbudsmaterialet har Trafik og Veje udarbejdet køreplaner for skolebusruterne. Køreplanerne er generelt tilrettelagt efter kørselsberettigede elever, således at ruterne passer med den øvrige kollektive trafik. Endvidere er der udarbejdet køreplaner med kørsel til svømning samt kørsel for skovbørnehaven i Hadsten på skoledage. Der blev ifm. med udbuddet opnået et provenu på 0,75 mio. kr. i 2016 stigende til 1,5 mio. kr. årligt fra 2017 og frem til kontraktens udløb.

Fritidsområder, Trafik og Veje

Omklassificering – harmonisering af vejvedligehold

Byrådet vedtog 29. januar 2013, at en række veje i kommunen skal omklassificeres til private fællesveje. I forlængelse af byrådets beslutning har Trafik og Veje igangsat de forberedende arbejder forud for omklassificeringen. Rådgivning og vejledning for de berørte borgere har haft højeste prioritet i 2016. Udover borgerrådgivning er der indhentet tilstandsrapporter over berørte veje og afholdt borgermøder.

Vintertjeneste

Grundet milde vintre i 2016 har omkostninger til vintertjeneste været lavere end budgetteret. Det lave forbrug har muliggjort en besparelse på 4,5 mio. kr. på vintertjeneste. Disse midler er tilbageført kommunens kassebeholdning. Da udgifterne til vintertjeneste kan svinge meget i de enkelte årfastlægges budgetterne på baggrund af de gennemsnitlige udgifter til vintertjenesten de forrige fem år.

Anlæg

Byfornyelse

Byrådet har i 2016 videreført nedrivningspuljen, hvorfra man kan søge støtte til nedrivning af forfaldne bygninger på landet og i landsbyerne. Herudover besluttede Byrådet i forbindelse med Budget 2015-18, at der i 2015 skulle tages mere aktivt kontakt til ejerne af en række særligt udvalgte ubeboede og forfaldne ejendomme. Kontakten til ejere af særlige udvalgte, ubeboede og forfaldne ejendomme fortsatte ind i 2016. I 2016 modtog Favrskov Kommune ni ansøgninger til puljen, og som følge af den aktive indsats blev der indgået yderligere to frivillige aftaler. Byrådet besluttede at støtte nedrivningen af én ansøgt sag og de to frivillige aftaler. Forvaltningen har overtaget nedrivningsopgaven for disse bygninger. Tidligere forestod ejeren selv aftaler med entreprenør om nedrivningen.

I 2016 er der gennemført udbud på nedrivning af otte ejendomme. Nedrivningerne blev afsluttet i august/september 2016.

Teknik og Kultur registrerer stadig flere sundhedsskadelige boliger, og i 2016 har kommunen haft 11 sager om kondemnering (nedlæggelse af forbud mod benyttelse af en bygning til boligformål). Problemerne skyldes i alle tilfælde anmeldelse om skimmelsvamp.

Natur

Teknik og Kultur udførte fase 1 og startede fase 2 for reovering af Trækstien på strækningen mellem Ulstrup By og Campingpladsen Bamsebo. Der er etableret ca. 1.400 meter træsti, 90 meter grussti, 4 fiskepladser og en gangbro under Ulstrup Bro. Der resterer arbejde for i alt ca. 400.000 kr. for at strækningen er komplet og giver tørskoet adgang på strækningen.

Beskyttelse af grundvandet

Byrådet har vedtaget at sende forslag til "Indsatsplan Hadsten, en plan for beskyttelse af drikkevandet i Hadsten-området" i offentlig høring. Indsatsplanen bygger på statens kortlægning af grundvandet indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser og fastlægger, hvilke indsatser, der er nødvendige for at sikre drikkevandet nu og i fremtiden.

Gennem samarbejdsaftalen med Hinnerup Vandværk og Naturstyrelsen er der i 2016 opkøbt 100 ha jord i området mellem Grundfør og Hinnerup. Her skal der rejses bynær skov til sikring af Hinnerup Vandværks drikkevand samt til rekreativ benyttelse.

Letbane

I overensstemmelse med budgetbeslutningen for 2016-19 er planlægningen af den kommende VVM-undersøgelse (Vurdering af Virkninger på Miljøet) for etablering af letbane i Favrskov Kommune påbegyndt. VVM-undersøgelsen omhandler Hinnerup-etapen, som går fra Lisbjerg over E45 via Søften til Hinnerup station. I foråret 2016 afholdte Trafik og Veje en offentlig høring, hvor borgerne har haft mulighed for at komme med deres input til letbanens linjeføring i Hinnerup midtby. Det samlede høringsmateriale vedrørende VVM-undersøgelsen for hele Lisbjerg-Hinnerup etappen præsenteres for byrådet i 2017.

Vejbelysning

Den iværksatte energirenovering af kommunens vejbelysning som har til formål at udfase kviksløvlamper og rørrarmaturer, er forud for tidsplanen. Alle ca. 6.200 vejlysarmaturer er ved udgangen af 2016 udskiftet. Den gennemgribende energirenovering sikrer Favrskov Kommune en årlig driftsbesparselse på i alt 4,75 mio. kr. på udgifter til hhv. vedligehold og el.

Byggemodning

Trafik og Veje har løbende i 2016 planlagt, igangsat og afsluttet en række store byggemodningsprojekter. Sydmarken i Lading og Humlehaven i Hinnerup er afsluttet, mens projekterne på Præstegårdvej i Søften, Ginneruplund i Hadsten er undervejs.

Trafiksikkerhed

Byrådet vedtog 26. april 2016 at prioritere 9 trafiksikkerhedstiltag. Alle tiltagene er planlagt og igangsat i 2016, flere af projekterne strækker sig ind i første halvår af 2017. Tiltagene omfatter bl.a. trafiksikkerhedsforbedringer af hovedgaden i Ulstrup, en udvidelse af den dobbeltrettede cykelsti ved friskolen Damsbrovej 11 Noring, og indsnævring af krydsningspunkt samt genmarkering af fodgængerfelt ved Vesterskovvej i Hadsten. Projekterne bidrager alle til et mere trafiksikkert miljø i Favrskov Kommune.

Cykelstiprojekt syd for Houbjerg

I forlængelse af byrådets prioritering af cykelstiprojekter 2016 er cykelstiprojektet syd for Houbjerg igangsat. Projektet omfatter ny-anlæg af en dobbeltrettet cykelsti, og viderefører den nuværende cykelsti mellem Houbjerg og Frijsendalsvej.

ESCO på skoleområdet

I september 2014 godkendte byrådet ESCO-projektet, som efterfølgende blev igangsat. Projekterings- og udførelsesfasen i ESCO-projektet blev startet op i 4. kvartal 2014 og forventes afsluttet primo 2017.

Børne- og Skoleudvalget

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindeligt Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Børne- og Skoleudvalget	768.524	766.096	773.522	-7.426
Folkeskoler og fritidstilbud	472.828	469.951	477.134	-7.183
Dagtilbud	184.206	183.543	182.032	1.511
Sårbare børn og unge	111.490	112.602	114.356	-1.754

Tværgående

Den åbne skole

Byrådet har valgt at prioritere den åbne skole ved at nedsætte et udvalg for samspil mellem skoler, fritid og foreningsliv for perioden september 2014 til februar 2017. Formålet med den åbne skole er bl.a. at øge elevernes motivation og læring samt styrke elevernes kendskab til samfund og foreningsliv.

Udvalget har i sit arbejde i 2016 bl.a. haft fokus på at følge udviklingen på fritidsområdet, implementeringen af den åbne skole samt arbejdet med nye og alternative samarbejdsformer i Favrskov Kommune. Udvalgets arbejde afsluttes i 2017.

Strategi for sprog, læsning og skrivning

Strategien for sprog, læsning og skrivning har til formål at styrke den tidlige indsats for børnenes sproglige udvikling, så antallet af børn med sproglige- og skriftsproglige udfordringer i skolen reduceres.

På baggrund af "Kvalitetsrapport for folkeskolen 2014" blev der iværksat et arbejde med at revidere den eksisterende "Sprog- og læsepolitik" med henblik på at afspejle de nye nationale mål på området som følge af folkeskolereformen og styrke den faglige udvikling yderligere.

Strategien for sprog, læsning og skrivning rammesætter samarbejdet om alle børns progression inden for sprog, skrivning og læsning. Resultaterne vil indgå i kommende kvalitetsrapporter og skal bl.a. bidrage til opnåelsen af det nationale mål om, at mindst 80% af alle elever skal være gode til dansk/læsning.

Førskoletilbud

I marts 2016 er der med undtagelse af Rønbækskolen og Haldum-Hinnerup Skolen indført førskoletilbud på alle folkeskoler i Favrskov Kommune. Skolesøgende børn kan således starte i førskoletilbud 1. marts med henblik på at sikre børnene en god sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Pr. 1. marts 2016 var der således 402 børn, som startede i førskoletilbud. Dette svarer til 95,7% af de børn, som havde skolestart sommeren 2016. I 2017 indføres der også førskoletilbud på Haldum-Hinnerup Skolen og Rønbækskolen. Det har været nødvendigt med bygningstilpasninger på disse skoler.

Folkeskoler og fritidstilbud

Kvalitetsrapport for 2015

De nationale krav til kvalitetsrapporten for folkeskolen er ændret som følge af folkeskolereformen. Målet er blandt andet at gøre kvalitetsrapporten mere resultatorienteret. Kvalitetsrapporten skal følge op på folkeskolereformens målsætning om, at folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan. I kvali-

tetsrapporten for 2015 indgår også en vurdering af skolernes arbejde med Børne- og Skoleudvalgets målsætninger for inklusion, it/digitalisering og den åbne skole.

Byrådet godkendte kvalitetsrapporten 29. marts 2016, hvor indsatser til sikring af den videre progression i elevernes læring og trivsel samtidig blev vedtaget. Det vedrører "Flere i erhvervsuddannelse", "Øget progression i læring og trivsel", "Mindst 80 pct. af eleverne skal være gode til at læse og regne" og "Øget digitalisering".

Evaluering af folkeskolereformen

I 2015 blev der gjort status på det første år af folkeskolereformen med en undersøgelse af, om skolerne følger planen i 'Læring, trivsel og samarbejde – folkeskolereformen i Favrskov Kommune' i forhold til centrale elementer af reformen.

I forbindelse med budget 2017-2020 blev det besluttet at gennemføre en evaluering af folkeskolereformen i Favrskov Kommune. Børne- og Skoleudvalget godkendte 8. december 2016 forslag til gennemførelse af evaluering af folkeskolereformen, hvor følgende temaer blev fastlagt; opnåelse af de nationale faglige mål, skoledagens længde og variation, kvalitet i den understøttende undervisning, kvalitet i arbejdet med den åbne skole, motion og bevægelse samt ledelse, administration og økonomistyring.

Evalueringen gennemføres i 1. halvår af 2017 med henblik på, at emnet kan indgå i drøftelserne vedrørende Budget 2018-21.

Tildelings- og betalingsmodel på specialundervisningsområdet

Byrådet vedtog 23. februar 2016 en ny tildelings- og betalingsmodel på specialundervisningsområdet udarbejdet af KORA – Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning. Formålet med KORA-modellen er, at der i fordelingen af ressourcerne tages hensyn til forskelle i skoledistrikternes demografiske, socioøkonomiske og sundhedsmæssige karakteristika. Den nye tildelings- og betalingsmodel indebærer, at ressourcerne til specialundervisning fordeles mellem skolerne ud fra en beregning af elevernes forventede behov for specialundervisning. I dag fordeles ressourcerne alene efter elevtal. Af hensyn til skolernes muligheder for tilpasning til den ændrede model, indføres denne fra skoleåret 2017/18.

Tilpasninger i "Udviklingsplan for specialundervisningsområdet"

"Udviklingsplan for specialundervisningsområdet" (efterfølgende "Udviklingsplanen") har været det pædagogiske og økonomiske grundlag for Favrskov Kommunes udvikling af specialundervisningsområdet siden skoleåret 2013/14.

På specialundervisningsområdet var der forventninger om et akkumuleret underskud på ca. 7,0 mio. kr. ved udgangen af 2016. På baggrund af dette, og at den nationale målsætning om, at 96 % skal være inkluderet i almenundervisningen, blev opgivet i Regeringens og KL's aftale om kommunernes økonomi for 2017, er der vedtaget en række tilpasninger til "Udviklingsplanen". Nedenstående tilpasninger har til formål at sikre en fortsat udvikling i inklusionsarbejdet og en bedre styring af udgifterne på området:

- En ny målsætning for inklusion om at udvikle inkluderende læringsmiljøer, der sikrer, at så mange elever som mulige kan inkluderes i det lokale skoletilbud
- En styrket indsats for at øge egenforsyningen af pladser
- En ændret tildelingsmodel, der giver større budgetsikkerhed for den enkelte skole
- Tiltag til genopretning af økonomisk balance.

Tilpasningerne træder i kraft fra skoleåret 2017/18.

Inklusion og specialpædagogisk bistand

Kompetenceudviklingsprojektet 'Læring for alle' (2013-2016), der har været for alle skolernes medarbejdere, er afsluttet i 2016. Projektet har medvirket til udviklingen af inkluderende miljøer på skoleområdet. Læring for alle skal på denne måde medvirke til at løfte målsætningen i 'Udviklingsplanen for specialundervisningsområdet' om, at flere elever inkluderes i almenundervisningen og understøtte Børne- og ungepolitikens hjørnesten 'Støtte i fællesskabet'.

Specialpædagogisk team

Der er etableret et specialpædagogisk team for en toårig periode frem til sommeren 2017, som ved en målrettet, afgrænset og intens indsats kan hjælpe i situationer, hvor en eller flere elever er i risiko for ikke længe at kunne inkluderes i almenundervisningen. Specialpædagogisk team medvirker til at øge den enkelte lærers og lærerteamets kompetence og indsigt - og giver nye handlemuligheder.

Dagtilbud

Kvalitetsrapport dagtilbud 2015-16

Kvalitetsrapporten har til formål at belyse kvaliteten og resultaterne på dagtilbudsområdet. Med den seneste kvalitetsrapport blev syv indikatorer for kvaliteten på dagtilbudsområdet introduceret. I forbindelse med behandlingen af kvalitetsrapporten er der fastsat målsætninger for de syv indikatorer, som skal være med til at give bedre mulighed for at følge den fortsatte progression i børnenes udvikling i overgangen fra dagtilbud til skole. Samtidig blev følgende tre indsatsområder vedtaget: "Videreudvikling af den sproglige indsats", "Iværksættelse af sammenhængende motorisk indsats 0-10 år" og "Styrket tidlig opsporing og forebyggelse".

Evaluerings af områdestrukturen

Områdestrukturen på dagtilbudsområdet trådte i kraft 1. januar 2012, og skulle evalueres efter en treårig periode. Evalueringen af områdestrukturen er gennemført i 2015 i form af en spørgeskemaundersøgelse og efterfølgende fokusgruppeinterviews. Informanter i undersøgelsen var områdeledere, daglige ledere, medarbejderrepræsentanter i LMU og forældre i forældrebestyrelser. Evalueringen blev behandlet i Byrådet 26. februar 2016, hvor det bl.a. fremgik, at områdestrukturen understøtter en mere fleksibel ressourceudnyttelse. På baggrund af evalueringen har der været afholdt dialogmøde med bestyrelserne om roller, ansvar og opgaver for henholdsvis bestyrelser og aktivitetsudvalg, herunder hvordan de to niveauer spiller sammen til gavn for forældresamarbejdet. I 1. halvår 2017 forelægges Byrådet en revideret udgave af håndbog for forældrebestyrelser i dagtilbud, hvor disse emner er uddybet og præciseret på baggrund af dialogmødet med bestyrelserne.

Robusthed

I Børne- og ungepolitikken 2015-18 – "Sammen om Børn og Unge" er visionen, at 'børn og unge trives og udvikler sig til robuste og kompetente borgere'. Vi ønsker sunde børn og unge i trivsel, og det skal bl.a. ske ved, at børn og unge møder 'nærværende voksne, omsorg og udfordringer, som gør dem robuste'. Børn og Skole har sammen med Social og Sundhed i 2016 gennemført to tværfaglige robusthedsforløb med deltagere fra begge forvaltninger samt jordemødre fra Regionshospitalet Randers. På dagplejeområdet er der ligeledes i 2016 gennemført et robusthedsforløb, som skal bidrage til, at der kan iværksættes en tidlig indsats i de familier, der har særlige behov.

Brugertilfredshedsundersøgelse på dagtilbudsområdet

Børn og Skole gennemførte i september 2016 en brugertilfredsundersøgelse blandt forældre til alle børn i dagpleje og daginstitutioner. Den samlede tilfredshed med dagtilbudsområdet er generelt meget høj i Favrskov Kommune. I forbindelse med Byrådets behandling af brugertilfredsundersøgelsen blev der udvalgt opmærksomhedspunkter til den fremtidige udvikling af dagtilbudsområdet. Det drejer sig bl.a. om personalets lydhørhed over for forældrenes synspunkter og aktiviteter uden for dagtilbuddet.

Sårbare børn og unge

Tidlig opsporing og indsats

I forbindelse med budget 2017-2020 besluttede Byrådet at investere i en styrket tidlig indsats for sårbare børn og unge. Indsatsen er karakteriseret ved tre spor:

- Tidlig opsporing
- Forebyggende hjemmebaserede indsatser
- Hyppigere opfølgning.

Målet med indsatsen er bl.a., at flere børn og unge kan blive i egen familie, antallet af institutionsanbringelser reduceres, andelen af anbringelser i plejefamilier øges og at opsporingen i sundhedsplejen og dagtilbud af børn med begyndende mistrivsel styrkes.

I efteråret 2016 er arbejdet med en tidligere opsporing igangsat. Der ibrugtages en fælles faglig metode i sundhedsplejen, dagtilbud og skoler, der skal muliggøre en tidligere opsporing af tegn på mistrivsel. Derudover deltager Favrskov Kommune i et rådgivningsforløb med Socialstyrelsen, hvor der bl.a. arbejdes med forebyggende hjemmebaserede indsatser. I forløbet med Socialstyrelsen inddrages ligeledes sundhedsplejen, skoler, dagtilbud, skoletandpleje, rusmiddelcenter og Børn og Familie.

I 2017 intensiveres indsatsen, og budgetudvidelsen medfører mulighed for en hyppigere opfølgning og en styrkelse af de forebyggende hjemmebaserede indsatser.

Socialfaglig rådgivning

Tilbuddet om en socialfaglig rådgiver i skolen eller i dagtilbuddet blev startet op i 2014 og er nu udbredt til hele kommunen. De enkelte rådgivere er blevet brugt meget i forebyggende øjemed. Det tætte samarbejde, giver skolen og dagtilbuddet en god sparring og understøtter inklusionen samt tidlig opsporing af sårbare børn og unge, således der kan iværksættes en koordineret indsats, inden problemerne bliver for omfattende.

Myndighedsområdet

Der har i 2016 været en stigning i antallet af underretninger og et fald i antal anbringelser. Fra 2015 til 2016 er antallet af underretninger steget fra i gennemsnitligt 71 pr. måned til 81 pr. måned. Antallet af helårsanbringelser er faldet fra 123 til 119. Der har i 2016 været stor fokus på at anbringe i plejefamilier fremfor andre dyrere anbringelsesformer. Dette vil også være et fokusområde i fremtiden, men børn med behandlingsbehov kan dog være nødvendige at anbringe i døgninstitutioner.

Psykologhjælp for 15-25 årige

I forbindelse med Budget 2016-19 blev det besluttet at oprette psykologhjælp til unge mellem 15-25 år. Tilbuddet skal sikre, at unge i Favrskov Kommune har mulighed for hurtig og gratis adgang til psykologhjælp. Formålet er at hindre, at unge, som har psykiske udfordringer, udvikler så store problemstillinger, at de får behov for behandling og støtte fra det specialiserede socialområde. Der har i 2016 været 129 henvendelser fra unge mellem 15 og 25 år.

Anlæg

Midlertidige lokaler til fritids- og ungdomsklub i Hadsten

I forbindelse med Budget 2016-19 blev det besluttet, at der skal etableres en fritids- og ungdomsklub i Hadsten til erstatning for bygningen Kirkevej 8, der brændte i august 2013. Indtil en ny bygning står klar, blev det i august 2016 besluttet at etablere en midlertidig løsning for placering af fritids- og ungdomsklubben i Hadsten i én af bygningerne, der tidligere husede Børnehuset Vinterslevvej i Hadsten. Den endelige placering af fritids- og ungdomsklubben i Hadsten forventes fastlagt medio 2017.

Sammenlægning og nedlæggelse af daginstitutioner

I 2016 er Ellebo og Vinterslev sammenlagt og flyttet ind på Hadsten Skole. Herudover er Ulstrup Børnehave nedlagt 1. august 2016, mens der er gennemført en mindre tilbygning ved Naturbørnehaven i forbindelse med, at Naturbørnehaven og Spiren er lagt sammen til Ulstrup Børnehus. Derudover lukkes Krudtuglen i Hammel 1. marts 2017. Samtidig udvides Naturbørnehaven Klintholmen i Hammel med 30 pladser, som forventes klar til ibrugtagning 1. juli 2017. Ændringerne er sket efter dialog med bestyrelsesrepræsentanter fra områderne.

Familie- og Ungehuset samlet på Hovvej

I 2016 er det tidligere Familiecenter og Ungeteam blevet samlet i nye lokaler i den tidligere børnehave på Hovvejen 120 i Hadsten. Børn og Families tre dagtilbud er dermed blevet samlet på én adresse. Samlingen skal medvirke til at understøtte et bredt arbejdsfællesskab i alle dagbehandlende tilbud for børn og unge, som er i mistrivsel samt i tilbud til deres forældre med henblik på udvikling og fastholdelse af forældrekompetencerne.

Førskoletilbud på Haldum-Hinnerup Skolen og Rønbækskolen

Der er i 2016 igangsat en ombygning af Haldum-Hinnerup Skolen og Rønbækskolens eksisterende rammer, så skolerne kan tilbyde førskoletilbud til de kommende 0. classes elever. Arbejdet er afsluttet marts 2017.

Social- og Sundhedsudvalget

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindelig Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Social- og Sundhedsudvalget	708.176	712.889	698.398	14.491
Ældreindsats	272.178	281.325	275.349	5.976
Handicap- og psykiatriindsats	179.074	179.127	177.236	1.891
Sundhedstilbud	225.887	221.725	215.907	5.818
Indkomstoverførsler – socialt område	31.037	30.712	29.906	806

Ældreindsats

Værdighedspolitik

I finansloven for 2016 blev der afsat 1 mia. kr. årligt fra 2016 og frem til at understøtte udbredelsen og implementeringen af en værdighedspolitik i kommunerne. Favrskov Kommunes værdighedspolitik blev godkendt af Byrådet 28. juni 2016, og har været tilgængelig for borgerne via kommunens hjemmeside siden 1. juli 2016. Værdighedspolitikken forholder sig til en række konkrete områder i relation til en værdig ældrepleje (livskvalitet, selvbestemmelse, ernæring mv.). Værdighedspolitikken sikrer viden for de ældre og deres pårørende om, hvad der prioriteres og kan forventes i samarbejdet med Favrskov Kommune.

I udarbejdelsen af værdighedspolitikken har man sikret indflydelse til Ældrerådet, pårørende/borgere samt medarbejdere. Værdighedspolitikken følger valgperioderne, således at der skal vedtages en værdighedspolitik inden for det første år af hver ny valgperiode, som derefter gælder i fire år.

Ældre på hjul

Sundhedsafdelingen har i samarbejde med medarbejderne på plejecentrene gennemført projektet "Ældre på hjul – Favrskovs ældre cykler sig sundere og gladere". Formålet er at gøre cykling til en hverdagsaktivitet på alle plejecentre i Favrskov Kommune og herved styrke beboernes sundhed og trivsel.

Borgere, frivillige og medarbejdere er inddraget i cykelaktiviteter, og der er indkøbt nye træningscykler, som terapeuter og plejepersonale integrerer i den fysiske træning med beboerne. Samtidigt har der sideløbende været fokus på de svageste beboere, hvorfra der er blevet udvalgt 20 personer til en særlig træningsindsats, der skal give gruppen et fysisk og mentalt løft. Hensigten hermed har været at udvikle træningsmuligheder, som kunne tilpasses til den enkelte borger, så borgeren fik mest muligt ud af at deltage. Projektet har været en stor succes. Der er skabt en "cykelkultur" på centrene. Projektet er støttet af Nordea Fonden og har været omtalt i pressen samt på Folkemødet på Bornholm.

Virtuel Hjemmepleje

Virtuel Hjemmepleje handler om at gå nye veje i det daglige møde med borgeren. Hjemmeplejen betjener mange forskellige borgere med vidt forskellige behov hver dag. En del borgere får hjælp til at udføre opgaver, som de med den rette støtte og vejledning kunne udføre selv. Denne støtte kan gives via videoopkald. De fleste borgere, der har medvirket i Virtuel Hjemmepleje, udtrykker tilfredshed med løsningen og sætter stor pris på, at det medvirker til at holde hjemmeplejens besøg på et minimum. Herudover øger det selvbe-

stemmelsen, livskvaliteten, sikkerheden og friheden hos den enkelte borger, da man kan tage hjemmehjælpen med i tasken.

Som supplement til den virtuelle betjening anvendes også DoseCan, som er en maskine, der kan dispensere den rette medicin på rette tid til den enkelte borger, således at der ikke er behov for besøg af hjemmeplejen for at udlevere medicinen og observere, at den bliver taget.

MyMedCards

På ældreområdet er der ofte opdateringer af relevant materiale og dokumenter, som medarbejderne bruger til at udføre deres arbejde med. For både borgerens og medarbejderens sikkerhed og tryghed er det vigtigt, at man altid er bekendt med og har hurtig adgang til disse dokumenter i det daglige arbejde.

Tidligere har medarbejdere kunne tilgå relevante procedurer og vejledninger på deres pc eller i papirform – altså ofte langt fra det sted, hvor opgaverne løses, og informationerne skal bruges. På ældreområdet har man løst denne udfordring ved at indføre en mobil-applikation kaldet MyMedCards. Appen installeres på de mobile enheder, som er til rådighed på ældreområdet, således at medarbejderne altid har direkte adgang til de nyeste, relevante instrukser og vejledninger for de opgaver, de skal udføre.

Intelligente bleer

Intelligente bleer kan ved hjælp af teknologi afdække en borgers vandladningsmønster. Formålet er at finde det rette inkontinenshjælpemiddel samt at undgå unødige bleskift. I 2015 er der blevet gennemført et pilotprojekt med syv deltagere omkring brug af intelligente bleer på et af kommunens plejecentre med lovende resultater.

Livskvaliteten og selvstændigheden er øget for den enkelte borger, da man med intelligente bleer undgår besøg fra personale, der spørger ind til bleskift og besørgelse flere gange i løbet af dagen – der skiftes, når det er nødvendigt. Pilotprojektet har reduceret gennemsnittet af skift hos borgerne. Medarbejderne har også taget godt imod det nye produkt. Der er færre henvendelser fra de enkelte borgere, hvor der ikke er behov for skift, og de oplever en forbedret registrering af borgernes 'døgnrytme', som er meget vigtig for en kontinuerlig indsats.

Handicap- og psykiatriindsats

Ny Social Indsats

Handicap og Psykiatri skal for de samme ressourcer løse flere opgaver. Der er således behov for en anderledes tænkning af de indsatser, som borgerne modtager. Der er derfor sat gang i en grundlæggende omlægning af de ydelser, borgerne kan modtage, når de henvender sig i Social Indsats. Fremover vil borgerne i højere grad blive tilbudt udvidet rådgivning/vejledning og ikke-visiterede ydelser.

Formålet er at møde borgeren hurtigere, at tage konkrete og praktiske initiativer med borgeren, at målrette arbejdet så borgeren hurtigt kan tage hånd om egen situation, at benytte de muligheder som er i det omkringliggende samfund samt at etablere en tidsbegrænset og effektiv indsats. Med denne indsats forventes det, at borgere i langt mindre grad får behov for at indgive en ansøgning om støtte efter serviceloven og dermed en typisk længerevarende indsats. Ny Social Indsats starter 1. februar 2017.

Kriminalitetstruede unge

I forbindelse med budget 2015-18 blev der iværksat en forsøgsordning med tilbud til 18-25 årige kriminalitetstruede unge. Der blev afsat 400.000 kr. hvert år til projektet i 2015 og 2016. Tilbuddet blev sat i værk

bl.a. på baggrund af statistikker fra Østjyllands Politi, som viste, at hovedparten af domfældte borgere i Favrskov Kommune centrerede sig i aldersgruppen 18-25 år. Der blev derfor etableret opsøgende aktivitet, hvor indsatsen koncentreredes om at ændre målgruppens fokus i livet. Forsøgsordningen blev en succes, da erfaringer fra projektet viste, at der kan skabes kontakt til de unge.

Den opsøgende aktivitet bevirkede, at de unge fik lavet de nødvendige aftaler med Favrskov Kommune herunder møder i jobcenteret, møder på uddannelse etc. Derved ændredes de unges fokus i livet. Den opsøgende kontakt har betydet, at nogle af de unge har fået en fast tilknytning til uddannelse og job. Projektet blev afsluttet ved udgangen af 2016 med udløbet af finansieringen. Erfaringer fra projektet fastholdes i videst muligt omfang i den almindelige drift.

Frikommunenetværk

Favrskov Kommune er koordinator i frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' under Folketingets Frikommuneforsøg II. Sammen med kommunerne Herning, Holstebro, Randers, Silkeborg, Skive og Aabenraa vil Favrskov arbejde med nye værktøjer til at fastholde styringen af udgifter på det specialiserede socialområde med fokus på borgerens valgfrihed og selvbestemmelse. Herudover deltager Favrskov Kommune også i frikommunenetværket vedr. billigere boliger sammen med kommunerne Høje Taastrup, København, Randers, Aarhus og Roskilde. Netværkets ambition er at blive bedre til at understøtte, at den enkelte borger kan udvikle sig og i højere grad blive selvhjulpne i egen bolig.

Der blev indsendt forsøgsansøgninger til Økonomi- og Indenrigsministeriet 1. december 2016. Der forventes en tilbagemelding og forhåbentlig godkendelse af disse primo februar 2017. Der er yderligere to ansøgningsrunder i 2017 henholdsvis 1. maj og 1. november 2017.

Sundhedstilbud

Sundhedspolitik og handleplan

I januar 2016 godkendte Byrådet en ny sundhedspolitik for Favrskov Kommune 2016-19. Sundhedspolitikken indeholder en vision, bærende principper samt en række temaer for sundhedsindsatsen i Favrskov Kommune. Efterfølgende godkendte Byrådet en handleplan, som er knyttet til sundhedspolitikken. Handleplanen beskriver nogle strategiske mål og indsatser for hvert tema i sundhedspolitikken og angiver, hvordan de omsættes til konkrete initiativer.

Forløbsprogram for hjertesygdom

Et revideret forløbsprogram for hjertesygdom i den midtjyske region blev godkendt i 2016. De væsentligste ændringer i programmet er, at det nu omfatter flere slags hjertesygdomme. Derudover foregår en større del af indsatsen i kommunalt regi frem for på hospitalet. Flere borgere med hjertesygdom tilbydes derfor nu rehabilitering i form af sundhedskurser og genoptræning på sundhedscentre i Favrskov Kommune. Omlægningen har samlet set betydet, at en større del af borgerne med hjertesygdom nu vælger at deltage i rehabilitering, hvilket bedrer deres mulighed for at mestre sygdommen.

Projekt "Nye veje" – uddannelse af sundhedsambassadører på psykiatriområdet

Projekt "Nye Veje" er et samarbejde mellem Aarhus og Favrskov kommuner samt Psykiatrisk Hospital Ris-skov. Projektets formål er at forbedre den fysiske og mentale sundhed hos borgere med psykisk sygdom. Projektet foregår fra 2015-17. I 2016 har projektet bl.a. gjort det muligt at uddanne sundhedsambassadører på psykiatriområdet. Uddannelsen af sundhedsambassadører gør det muligt at arbejde bredt med indsatsen for borgere med psykisk sygdom. Derudover er der iværksat konkrete indsatser i forhold til borgere med psykisk sygdom.

"Mere familie, mindre alkohol"

Favrskov Kommune har via en pulje i Sundhedsstyrelsen fået knap 900.000 kr. til projektet "Mere familie, mindre alkohol". Projektet tager udgangspunkt i, at man ikke kun betragter alkoholproblemet som et individuelt problem for den drikkende, men også har fokus på, hvad det betyder for familien.

Projektet blev igangsat i 2015, hvor ca. 250 medarbejdere, som arbejder med børn og familier, var på kursus i tidlig opsporing og den nødvendige samtale. I 2016 var det 190 medarbejdere, der arbejder med voksne, der blev undervist, blandt andre medarbejdere fra ældre- og sundhedsområdet og fra jobcenteret. Endelig er både familiebehandlere og alkoholbehandlere blevet uddannet i at kunne varetage den familieorienterede alkoholbehandling. De første behandlingsforløb blev iværksat, og indtil nu har 22 familier fået tilbuddet.

Ændring af sundhedsplejens tilbud til skolebørn

Inden eleverne i 0., 4. og 9. klasse kommer til undersøgelse hos sundhedsplejersken, har forældre og/eller eleven besvaret et særligt spørgeskema. Ved hjælp af besvarelsene kan sundhedsplejersken se, om der er særlige problemstillinger, hun skal være opmærksom på. Det betyder, at sundhedsplejen kan målrette ressourcer til de børn, som har brug for en særlig indsats.

Besvarelsene fra spørgeskemaerne bruges også til at planlægge undervisningen i sundhed i den enkelte klasse i samarbejde med lærerne. Den tydelige prioritering af sundhedsplejens ressourcer betyder ligeledes, at sundhedsplejen har mulighed for at deltage i forældremøder på 0. og 4. årgang med sundhedsrelaterede emner og på den måde arbejde med forældrenes kompetencer i forhold til at kunne understøtte deres børns sundhed.

Anlæg

Nyt botilbud og aktivitetscenter på Elbæk Allé i Hadsten

I 2014 påbegyndte Social og Sundhed opførelsen af et nyt botilbud og aktivitetscenter på Elbæk Allé i Hadsten. Nybyggeriet indeholder 33 almene boliger, service- og fællesarealer i tilknytning til de almene boliger, seks aflastningsboliger og aktivitetscenter. Boliger og service- og fællesarealer stod klar til ibrugtagning 1. september 2016. Aktivitetscenteret var klar 1. januar 2017. Byggeriet er indviet 7. februar 2017.

Sundhedscenter i Ulstrup

Et projektforslag for etablering af et sundhedscenter på Ulstrup Skole blev godkendt i Byrådet. Sundhedscenteret vil bl.a. huse den kommunale tandpleje, og der vil være tilbud om forældrecafé, en klinikfunktion for sundhedsplejen og mulighed for jordemoderkonsultationer. Der vil også blive afholdt sundhedskurser for borgere med kronisk sygdom, alkoholrådgivning, rygestopkurser, hørevejledning og træning. Der er afholdt licitation, og byggeriet er påbegyndt i december 2016.

Tilbygning til STU-uddannelsen

STU (Særligt Tilrettelagt Ungdomsuddannelse) har en tilgang af elever, som betyder, at der er behov for udvidelse af de fysiske rammer. Favrskov Rusmiddelcenter har ligeledes et stigende antal borgere og flere opgaver, som øger behovet for lokaler. Der arbejdes derfor med en tilbygning til Stationsstræde 51 i Hadsten. Projektet afsluttes i 2017.

Arbejdsmarkedsudvalget

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindelig Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Arbejdsmarkedsudvalget	568.701	522.729	501.218	21.511
Arbejdsmarkedsrelaterede indkomstoverførsler	507.623	468.261	448.041	20.220
Arbejdsmarkedsindsats	61.078	54.468	53.177	1.291

Ledighedsudviklingen

Der er fra december 2015 til december 2016 sket en stigning i arbejdsløsheden (sæsonkorrigeret bruttoledighed) på 0,1 %-point i Favrskov Kommune, så arbejdsløsheden udgjorde 2,9 % i december 2016. Ledigheden udgjorde i december 2016 4,3 % af arbejdsstyrken i landet som helhed og 3,7 % i Region Midtjylland. Favrskov Kommune har dermed en lavere ledighed end landet som helhed og Region Midtjylland.

Denne stigning skyldes en lovændring, der betyder, at hovedparten af de ledige flygtninge, i modsætning til tidligere, nu indgår i bruttoledigheden.

Men i samme periode er antallet af forsikrede fuldtidsledige i Favrskov Kommune på offentlig forsørgelse faldet. Mens der var 565 forsikrede fuldtidsledige i december 2015, var der 474 forsikrede fuldtidsledige i november 2016, svarende til et fald på 16 % i perioden.

Antallet af ikke-forsikrede ledige (kontanthjælp- og uddannelseshjælpsmodtagere) er ligeledes faldet i Favrskov Kommune fra 479 helårspersoner i december 2015 til 442 helårspersoner i december 2016, svarende til et fald på 8 %.

Arbejdsmarkedsindsats

Flygtninge/integration

Pr. 1. juli 2016 trådte en reform af beskæftigelsesindsatsen for flygtninge og deres familiesammenførte i kraft, som indebærer, at flygtninge og familiesammenførte som udgangspunkt skal deltage i en virksomhedspraktik senest fire uger efter ankomst til kommunen.

Favrskov Byråd vedtog i august 2016 en integrationspolitik for Favrskov Kommune, hvor et af temaerne er, at flygtninge og familiesammenførte hurtigt skal i job eller uddannelse. På den baggrund vedtog Arbejdsmarkedsudvalget oktober 2016 en prioritering af indsatser, der understøtter Integrationspolitikken.

Favrskov Kommune fik juli 2016 tilsagn om deltagelse i projekt "Målrettet kommunal beskæftigelsesindsats for flygtninge". Projektet startede i efteråret 2016, og det skal være med til at understøtte ovenstående indsats. I projektet er der særligt fokus på udvikling og implementering af virksomhedsrettede indsatser og branche-orienterede forløb for flygtninge og familiesammenførte.

Center for Aktiv Beskæftigelsesindsats (CABI) har i et partnerskab med Favrskov og Silkeborg Kommuner endvidere fået tilsagn om et projekt fra Industriens Fond. Projektet har til formål at optimere det rette match mellem en given virksomheds arbejdskraftbehov og en ledig flygtnings kompetencer og potentiale.

Nedbringelse af ledigheden for aktivitetsparate - Projekt Tættere på

Jobcenter Favrskov iværksatte primo 2016 Projekt Tættere På for aktivitetsparate uddannelseshjælps- og kontanthjælpsmodtagere. Projektet tager afsæt i Budget 2016-2019, hvor Byrådet besluttede at investere i en styrket indsats for målgruppen. Indsatsen skal få aktivitetsparate hurtigere i job eller uddannelse.

Indsatsen er individuelt tilrettelagt, og er baseret på følgende grundelementer:

- Færre sager pr. sagsbehandler og hyppigere kontakt med borgerne
- Tæt samarbejde mellem borger, sagsbehandler og jobkonsulent
- Coaching af og motivationsarbejde med borgeren
- Tæt opfølgning på borgens udvikling mod arbejdsmarkedet

Som følge af projektet er 28 helårspersoner i målgruppen kommet i job eller uddannelse i 2016, svarende til 116 % af målsætningen for 2016. Derudover er 12 helårspersoner i målgruppen tilkendt fleksjob i 2016.

Styrket fastholdelsesindsats for sygemeldte beskæftigede

Jobcenter Favrskov styrkede i 2016 fastholdelsesindsatsen for sygemeldte beskæftigede. Indsatsen tager afsæt i Budget 2016-2019 for Favrskov Kommune, hvor det blev besluttet at investere i en styrket fastholdelsesindsats. Den gennemsnitlige varighed for sygemeldte beskæftigede i Favrskov Kommune ligger relativt lavt som følge af den intensiverede indsats i 2016.

Indsatsen består af følgende:

- Tidlig kontakt til arbejdsgiver og borger, som enten er sygemeldt eller tæt på sygemelding i form af fælles samtale på arbejdspladsen, hvor der gives råd og vejledning.
- Tæt opfølgning frem mod raskmelding, hvor der evalueres på konkrete delmål, der fastsættes sammen med borgeren og virksomheden.
- Borgeren har kun kontakt til én fastholdelseskonsulent, der er tovholder på hele borgerens forløb.

Som en del af indsatsen blev der i sygedagpengeindsatsen etableret én indgang for borgere og virksomheder i december 2016, så virksomhederne kun skal henvende sig et sted for assistance i forbindelse med sygemeldte medarbejdere, sygedagpengerefusion m.v.

Som følge af indsatsen er antallet af sygedagpengemodtagere målt i fuldtidspersoner i procent af arbejdsstyrken faldet fra 2,5 % i perioden januar-november 2015 til 2,2 % i januar-november 2016.

Styrket fastholdelsesindsats for fleksjobbere

Jobcenter Favrskov styrkede i 2016 fastholdelsen af fleksjobbere på arbejdspladsen. Indsatsen tager afsæt i Budget 2016-2019 for Favrskov Kommune, hvor Byrådet har besluttet at investere i en styrket fastholdelsesindsats for borgere i fleksjob. Fastholdelsesindsatsen for fleksjobbere indeholder de samme elementer som fastholdelsesindsatsen for sygemeldte beskæftigede.

Den intensiverede indsats har medvirket til, at der i 2016 er sket et mindre fald i det samlede antal af borgere i fleksjob og fleksjobberettigede borgere på ledighedsydelse, der er tilkendt førtidspension. 19 borgere i fleksjob og på ledighedsydelse fik tilkendt førtidspension i 2015, mens tallet i 2016 er faldet til 15 personer.

Kultur- og fritidsudvalget

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindelig Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Kultur- og fritidsudvalget	50.584	54.804	49.684	5.120
Fritidsfaciliteter	18.246	18.807	18.045	762
Folkeoplysning	7.490	7.061	6.496	565
Det kulturelle område	24.848	28.936	25.143	3.794

Fritidsfaciliteter

Haller

Byrådet har indgået en forpagtningsaftale med foreningen Hadsten Kultur- og Idrætscenter. Foreningen skal stå for driften af Hadsten Hallen og Østervangshallen. Foreningen har overtaget driften fra 1. juni 2016.

Der er gennemført en evaluering af Favrskovmodellen i 2016. Favrskovmodellen er den model, der fastsætter ejer-, drifts- og tilskudsvilkårene for idrætscenterne i kommunen. Byrådet har besluttet enkelte justeringer af modellen, som træder i kraft 1. januar 2017.

Fritidspas i Favrskov

Fritidspas er en støtteordning for de børn, der af økonomiske eller sociale årsager ikke kan deltage på lige fod med andre børn i foreningslivet. Fritidspasset tildes på baggrund af en række objektive tildelingskriterier og består af økonomisk tilskud til en fritidsaktivitet i form af kontingentbetaling.

Favrskov Kommune har afsluttet projektet "Fritidsvejledning i Favrskov", som har været støttet af Socialstyrelsen. I projektet har der været fokus på at klæde fagpersonale på til kontakten med børnene, og sikre den fremtidige organisering og forankring af fritidspasordningen. Ordningen er populær og mange børn fastholdes i en given fritidsaktivitet

Folkeoplysning

Videreudvikling af den frivillige indsats

Til videre udvikling af den frivillige indsats er der gennemført kurser og temaarrangementer i bl.a. fundraising, forebyggelse af ensomhed og den lovlige forening. Der er igangsat et projekt i samarbejde med DGI om foreningsudvikling, hvor 4 foreninger får hjælp af en foreningskonsulent til at udvikle sig inden for forskellige fokus- og indsatsområder. I september 2016 blev der afholdt Frivillig Fredag, som er en landsdækkende fejring af de frivillige i foreningslivet.

Det kulturelle område

Favrskov Bibliotekerne

Der er taget et nyt nationalt bibliotekssystem i anvendelse, der både omfatter folke- og skolebiblioteker. Sideløbende hermed implementeres et nyt lokalebookingsystem BRND. Andet halvår af 2016 har været præget af at komme i drift med de nye systemer samt etablering af det nye ledelsesteam. Der er desuden etableret nye digitale tilbud til borgerne. Der er øget samarbejde med skolerne i Åbent Skole regi, og der er etableret tre afdelinger af Coding Pirates. Coding Pirates styrker børn og unges it-kompetencer og kreativitet gennem programmering.

Kulturhuse

Også i 2016 tilbød kulturhuse og biblioteker en bred vifte af arrangementer og udstillinger til alle aldersgrupper. Det store tværgående kulturprojekt "Hej Nabo" fremhæves som et eksempel på et nyt samarbejde mel-

lem biblioteker, kulturhuse, musikskole, Kunstudvalg og Kulturelt Samvirke. "Hej Nabo" var en flot musikalsk forestilling med deltagelse af lokale kor, musikskoleelever og andre kulturelle aktører i alle aldre. Aarhus Jazzorkester spillede og Steffen Brandt deltog som solist, og der var fuldt hus i Søften Kultur- og Idrætscen-ter.

Favrskov Musikskole

Favrskov Musikskole tilbyder undervisning til kommunens børn og unge i alderen 0-25 år. Musikskolen har i sæsonen 2016-2017 ca. 650 elever og 25 medarbejdere. Musikskolens basistilbud omfatter undervisning inden for blokfløjte, tværfløjte, klaver, keyboard, klarinet, saxofon, sang, trompet, violin, guitar, elguitar, el-bas, trommer, marimba, sammenspil, småbørnsrytmik samt instrumentforsko- le og fordybelseslinjen til de særligt interesserede elever, kaldet *FokusFabrikken*.

Musikskolen samarbejder med kommunens folkeskoler, dels via en række undervisningsforløb og dels via en omfattende skolekoncertturné, hvor musikskoleelever har optrådt for ca. 500 folkeskoleelever fordelt på 6 skoler. Fra skoleåret 2016-2017 omfatter samarbejdet desuden *Musikgartneriet*, som er et 10 ugers kom- pagnonundervisningsforløb for alle 0. classes-elever i folkeskolerne i Favrskov Kommune.

Musikskolen samarbejder i øvrigt med en række lokale institutioner om undervisningsforløb og koncertaktivi- teter, herunder daginstitutioner og kulturhuse. Regionalt deltager musikskolen i aktiviteter under Kulturring Østjylland samt Aarhus 2017. Derudover afholder musikskolen årligt en række elevkoncerter og arrange- menter i eget regi.

Kunstudvalget

Kunstudvalget var i 2016 i dialog med en række kunstnere med henblik på gentænkning og reetablering af Åbne Værksteder i 2017. Projektet "Kunsten ud i Landsbyerne 4" modtog i 2016 et tilsagn om 250.000 kr. fra Statens Kunstfond med henblik på realisering af projektet i kulturåret 2017. Herudover støttede Kunstudval- get projekterne Skulpturudstillingen Stone by the River i Lilleåparken og Kunst i Favrskov.

Kulturring Østjylland

Kulturring Østjylland er et samarbejde mellem Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Skanderborg, Odder og Samsø kommuner, der har indgået en regional kulturaftale med Kulturministeriet. Projektet Kreative Erhverv kunne i 2016 tilbyde 10-15 mindre virksomheder i kommunen kompetenceforløb og mulighed for at få opga- ver i udvalgte lokale kulturarrangementer i regi af Kulturring Østjylland.

Aarhus 2017

Favrskov Kommune indgår i kulturhovedstadsprojektet i lighed med de øvrige kommuner i Region Midtjyl- land. Aktiviteterne har i 2016 primært været centreret om to projekter.

"Gentænk Landsbyen" fokuserer på en bottom-up tilgang til lokal udvikling. Projektet har i løbet af 2016 støt- tet 13 projekter inden for temaerne "Bæredygtighed", "Landsbyklynger" og "Borgerbudgettering inden for en kulturel ramme". Det overordnede formål med projektet er at bruge konkrete initiativer til at sætte skub i landdistriktsudviklingen og vise, at det er lige så godt at bo i landsbyerne som i byen, bare anderledes. De deltagende landsbyer kommer fra ni kommuner og 49 landsbyer. Seks af de 49 landsbyer er fra Favrskov Kommune. Gentænk Landsbyen arrangerer et årligt Landsbytræf for og mellem landsbyerne på tværs af kommunegrænser. Gentænk Landsbyen har iværksat planlægningen af Landsbytræffet i 2017 i Favrskov Kommune. Det bliver Grundfør, der udgør den fysiske lokalitet for Landsbytræffet. Gentænk Landsbyen er desuden i dialog med repræsentanter fra Leeuwarden, Europæisk Kulturhovedstad i 2018 om et tættere samarbejde og udveksling af erfaringer med kultur- og landdistriktsudvikling samt deltagelse i Landsbytræffet i 2017.

Aarhus 2017 projektet "Kulturringen" har kultur og rekreativ cyklisme i centrum. Projektet har i 2016 arbejdet med at fastlægge en rute, som går forbi naturskønne og kulturhistoriske seværdigheder i Aarhus og de seks "kulturringkommuner" uden om Aarhus. Der er arbejdet med indsamling af data om attraktionerne langs ruten, med henblik på i 2017 at kunne udgive en bog om ruten, særligt henvendt til cykelturister.

Kommunen deltager desuden i projektet Urban Lab, der sætter fremtidens byrum og byliv i fokus samt deltager i Street Culture Klyngen, der udvikler faciliteter, aktiviteter og events for streetmiljøet.

Landsbyrådet

Landsbyrådet har i 2016 givet tilsagn for cirka 1 mio. kr. til projekter fordelt på 9 landsbyer og 6 forsamlingshuse. Landsbyrådet har desuden udbetalt tre gange 50.000 kroner til borgerbudgettering i Aidt, Nørre Galten og Borridsø, der er udvalgt til at teste ordningen. Landsbyrådet har i 2016 været involveret i opstarten af planlægningen af Landsbytræffet 2017 i Grundfør.

Lokale Aktions Grupper (LAG)

LAG-Samarbejdet mellem Randers og Favrskov har i 2016 udmøntet sig i tilsagn om støtte til seks projekter inden for Favrskov Kommune.

Anlæg

Kunstgræsbaner

I august 2016 blev kunstgræsbanen i Hammel indviet. Banen er opført og drives af en kunstgræsbaneforening under HGF. Banen er en Favrskovbane, på samme måde som kunstgræsbanen i Hinnerup, og kan benyttes af alle fodboldklubber i Favrskov. Favrskov Kommune har ydet et anlægstilskud på 3,5 mio. kr.

Haller

Byrådet besluttede i 2013 at opføre tre nye haller i Favrskov Kommune i henholdsvis Hammel, Hadsten og Søften. 1. januar 2015 blev hallen i Hammel taget i brug, og i april 2016 blev hallen i Søften indviet. Byrådet har godkendt et nyt projektforslag til hallen i Hadsten samt renovering af Hadsten Skoles gymnastiksale efter at byggeprogramudvalget indledte samarbejde med en ny rådgiver på projektet. Byggeriet forventes at være færdig i starten af 2018.

Etablering af kreativt hus i Sløjfen

Der er i 2016 påbegyndt et arbejde med at etablere et kreativt hus i Sløjfen i Hadsten med henblik på at udnytte synergien mellem de forskellige kulturtilbud.

Beredskabskommissionen

I 1.000 kr. nettodrift	Oprindelig Budget 2016	Korrigeret Budget 2016	Regnskab 2016	Afvigelse i forhold til korrigeret budget
Beredskabskommissionen	7.651	8.455	7.995	460
Beredskab	7.651	8.455	7.995	460

Beredskab

Det nye "Beredskab og Sikkerhed – Randers, Favrskov, Djursland" gik i drift 1. januar 2016. Der har i 2016 været ét overordnet strategisk mål; at etablere et sammenhængende beredskab med styr på økonomien. Årsrapporten for Beredskab og Sikkerhed 2016 viser, at dette mål er indfriet.

Af særlige indsatser i 2016 kan nævnes en storbrand på gartneriet Queen i Norring og en storbrand i Djurs Sommerland. Endvidere har "Beredskab og Sikkerhed" medvirket ved en voldsom oliebrand på Fredericia Havn i februar 2016 og bistået Østjyllands Brandvæsen med tankvognskapacitet i forbindelse med en storbrand i Højbjerg sidst på året. Antallet af dødsfald i forbindelse med brand er reduceret fra fire i 2015 til ét i 2016.

Der er i budgettet afsat rådighedsbeløb på i alt 8,9 mio. kr. til en ny brandstation i Hadsten. Forskellige lokaliseringmuligheder er undersøgt, og der forventes fremlagt projektforslag i foråret 2017.

Hoved- og nøgletal

Oversigt over væsentlige økonomiske nøgletal i 1.000 kr.	Regnskab 2014	Regnskab 2015	Regnskab 2016
Regnskabsopgørelsen (udgiftsbaseret) (Negative tal er overskud; positive tal er underskud)			
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-193.548	-156.979	-173.163
Resultat af regnskabsopgørelse	-16.533	47.568	-34.512
Balance, aktiver			
Anlægsaktiver i alt	2.754.814	2.831.350	2.826.657
Omsætningsaktiver i alt (ekskl. likvide beholdninger)	404.405	419.756	429.431
Likvide beholdninger	137.078	122.274	197.463
Balance, passiver			
Egenkapital	-2.352.324	-2.389.720	-2.404.881
Hensatte forpligtigelser	-165.811	-156.227	-170.369
Langfristet gæld skattefinansieret område	-404.816	-442.851	-476.707
Langfristet gæld ældreboliger	-92.385	-108.129	-142.559
Kortfristet gæld	-280.961	-276.453	-259.035
Gennemsnitlig likviditet (kassekreditreglen) (kr.)	254.049	261.163	288.840
Likvide aktiver pr. indbygger (kassekreditreglen) (kr.)	5.390	5.496	6.061
Langfristet gæld pr. indbygger skattefinansieret område (kr.)	-8.583	-9.319	-10.002
Langfristet gæld pr. indbygger ældreboliger (kr.)	-1.959	-2.275	-2.991
Skatteudskrivning (Kilde IM's nøgletal)			
Udskrivningsgrundlag pr. indbygger (kr.)	151.186	153.614	155.721
Udskrivningsprocent kommuneskat	25,70	25,70	25,70
Grundskyldspromille	24,32	24,32	23,32
Indbyggertal 1. januar	47.165	47.523	47.659

Regnskabsopgørelse

Noter	Regnskabsopgørelse i mio. kr. (Udgiftsbaseret resultatopgørelse)	Opr.bud- get 2016	Korrigeret budget	Regnskab 2016	Regnskab 2015
	A. Det skattefinansierede område				
1	Indtægter				
	Skatter	-2.074,8	-2.074,4	-2.074,0	-2.043,3
	Tilskud og udligning	-586,7	-570,0	-571,1	-566,4
	Indtægter i alt	-2.661,5	-2.644,4	-2.645,1	-2.609,7
	Driftsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)				
	Byudvikling, miljø og trafik	116,4	114,0	110,3	94,3
	Undervisning og kultur	596,2	590,2	594,0	604,1
	Sundhedsområdet	217,0	214,2	208,5	214,0
	Sociale opgaver og beskæftigelse	1.362,6	1.323,1	1.296,0	1.277,8
	Fællesudgifter og administration	272,3	287,9	256,4	259,6
	Driftsudgifter i alt	2.564,5	2.529,4	2.465,2	2.449,8
2	Renter m.v.	6,6	6,6	6,8	2,9
	RESULTAT AF ORDINÆR DRIFTSVIRKSOMHED	-90,4	-108,4	-173,1	-157,0
	Anlægsudgifter (excl. forsyningsvirksomhed)				
	Byudvikling, miljø og trafik	79,7	97,9	33,1	45,7
	Undervisning og kultur	20,3	82,7	46,7	87,1
	Sundhedsområdet	3,5	3,9	1,1	0,0
	Sociale opgaver og beskæftigelse	33,9	47,3	54,0	49,9
	Fællesudgifter og administration	0,9	5,9	0,3	2,0
3	Anlægsudgifter i alt	138,3	237,7	135,2	184,7
4	Jordforsyning				
	Salg af jord	-7,6	-87,9	-26,0	-19,8
	Køb af jord inkl. byggemodning	39,5	106,6	29,4	39,7
	Jordforsyning i alt	31,9	18,7	3,4	19,9
	Ekstraordinære poster	0,0	0,0	0,0	0,0
5	RESULTAT AF DET SKATTEFINANSIEREDE OMRÅDE	79,8	148,0	-34,5	47,6

Balance

Noter	Balance i 1.000 kr.	Ultimo 2016	Ultimo 2015
	AKTIVER		
	Anlægsaktiver		
6	Materielle anlægsaktiver		
	Grunde	168.416	168.416
	Bygninger	930.043	840.923
	Tekniske anlæg m.v.	17.797	21.722
	Inventar	13.406	13.598
	Anlæg under udførelse	6.228	79.199
	I alt	1.135.890	1.123.858
7	Immaterielle anlægsaktiver	0	0
	Finansielle anlægsaktiver		
8	Aktier og andelsbeviser m.v.	1.652.378	1.663.102
9	Langfristede tilgodehavender	41.918	51.112
10	Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder	-3.529	-6.722
	I alt	1.690.767	1.707.492
	Anlægsaktiver i alt	2.826.657	2.831.350
	Omsætningsaktiver		
	Varebeholdninger	542	1.907
11	Fysiske anlæg til salg	321.565	316.456
12	Tilgodehavender	93.030	85.751
	Værdipapirer	14.294	15.642
13	Likvide beholdninger	197.463	122.274
	I alt	626.894	542.030
	AKTIVER I ALT	3.453.551	3.373.380
	PASSIVER		
14	Egenkapital		
	Modpost for takstfinansierede aktiver	0	0
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-777	-822
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-1.395.746	-1.379.569
	Reserve for opskrivninger	-61.474	-61.830
	Modpost for donationer	0	0
	Balancekonto	-946.884	-947.499
	I alt	-2.404.881	-2.389.720
15	Hensatte forpligtelser	-170.369	-156.227
	Gældsforpligtelser		
	Nettogæld vedr. fonds, legater, deposita m.v.	-8.373	-5.247
16	Kortfristede gældsforpligtelser	-250.662	-271.206
17	Langfristede gældsforpligtelser	-619.266	-550.980
	I alt	-878.301	-827.433
	PASSIVER I ALT	-3.453.551	-3.373.380

Gældsposter angives med minus

Eventuelle primo korrektioner er specificeret under de enkelte noter

	Kautions- og garantiforpligtelser udgør 1.455,8 mio. kr.* Eventualforpligtelserne udgør 4,2 mio. kr.*
18	Swapaftaler

*Der henvises til Bilag til årsberetning

Noter til driftsregnskab og balance

Note 1 – Indtægter

Skatter, tilskud og udligning i mio. kr.	Opr. budget	Korr. budget	Regnskab
Indkomstskat	-1.901,5	-1.901,2	-1.901,2
Selskabsskat	-17,3	-17,3	-17,3
Grundskyld	-152,9	-152,8	-152,4
Dækningsafgift offentlige ejendomme	-1,4	-1,4	-1,4
Anden skat	-1,7	-1,7	-1,7
Samlede skatter i alt	-2.074,8	-2.074,4	-2.074,0
Statstilskud	-71,0	-60,5	-71,0
Kommunal udligning	-377,7	-377,7	-377,7
Efterregulering tidligere år	0,0	0,0	3,3
Udligning af selskabsskat	-18,2	-18,2	-18,2
Udligning vedr. udlændinge	22,3	22,3	22,3
Kommunale bidrag til regionerne	6,1	6,1	6,1
Særlige tilskud	-148,3	-142,1	-134,8
Tilskud og udligning i alt	-586,8	-570,1	-570,0
Refusion af købsmoms	0,1	0,1	-1,1
Skatter, tilskud og udligning i alt	-2.661,5	-2.644,4	-2.645,1

Særligt vedrørende udstykningsområderne

Der er i 2016 foretaget tilbagebetaling af købsmoms på 0,1 mio. kr., til Økonomi- og Indenrigsministeriet. Kommunen får samtidig beløbet godtgjort hos SKAT.

Note 2 – Renter m.v.

Specifikation af renter i 1.000 kr.	Opr. budget	Korr. Budget	Regnskab
Renteindtægter	-5.553	-5.553	-5.786
Renteudgifter	9.302	9.302	9.318
Kurstab/-gevinst	0	0	1.593
Renter vedr. jordforsyning	848	848	358
Renter vedr. ældreboliger	1.955	1.955	1.336
Nettorente	6.552	6.552	6.819

Negative tal betyder indtægter

Note 3 – Anlæg

Specifikation af anlæg i mio. kr.	Opr. budget	Korr. budget	Regnskab
Skattefinansierede anlæg	114,6	206,2	106,7
Ældreboliger	23,7	31,5	28,5
Anlægsudgifter excl. jordforsyning i alt	138,3	237,7	135,2
Jordforsyning i alt	31,9	18,7	3,4
Drift vedr. jordforsyning	0,5	0,2	-0,3
Jordforsyning excl. drift i alt	31,4	18,5	3,7
Anlæg i alt	170,2	256,4	138,6

Der blev overført uforbrugte rådighedsbeløb fra 2015 til 2016 på i alt netto 56,4 mio. kr. Fra 2016 til 2017 forventes overført netto 100,7 mio. kr.

Note 4 – Jordforsyning

Der var oprindelig budgetteret med en indtægt vedr. salg af jord på 7,6 mio. kr. I det korrigerede budget forventedes en indtægt på 87,9 mio. kr. Det faktiske resultat blev en nettoindtægt på 26,0 mio. kr.

Nettoresultatet vedr. jordforsyningen er en nettoudgift på 3,4 mio. kr. mod en oprindelig budgetteret nettoudgift på 31,9 mio. kr./korrigeret budget nettoudgift på 18,7 mio. kr.

Der overføres fra 2016 til 2017 netto 9,6 mio. kr. til igangværende udstykninger.

Der har i 2016 været afholdt låneberettigede udgifter til arealerhvervelser. Lånoptagelsen vedr. køb af jord er godkendt af byrådet i marts 2017.

Note 5 – Resultat

Årets resultat giver et overskud på 34,5 mio. kr. Der var oprindeligt budgetteret med et underskud på 79,8 mio. kr., mens der i det korrigerede budget forventedes et underskud på 148,0 mio. kr.

Note 6 – Materielle anlægsaktiver

Anlægsoversigt i 1.000 kr.	Grunde	Bygninger	Tekniske anlæg m.v.	Inventar m.v.	Materielle anlægsaktiver under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar 2016	168.416	1.379.006	51.485	60.573	79.199	1.738.679
Primo reguleringer kostpris	0	0	0	0	0	0
Kostpris 1. januar 2016 efter primo reguleringer	168.416	1.379.006	51.485	60.573	79.199	1.738.679
Årets tilgang	0	25.755	1.370	2.644	62.909	92.678
Årets afgang	0	-6.724	-3.529	0	0	-10.253
Overført året	0	135.880	0	0	-135.880	0
Kostpris 31. december 2016	168.416	1.533.917	49.326	63.217	6.228	1.821.104
Opskrivninger 1. januar 2016	0	0	0	0	0	0
Årets opskrivninger	0	0	0	0	0	0
Opskrivninger 31. december 2016	0	0	0	0	0	0
Af- og nedskrivninger 1. januar 2016	0	-538.083	-29.763	-46.975	0	-614.821
Primo reguleringer af- og nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Af- og nedskrivninger 1. januar 2016 efter primo reguleringer	0	-538.083	-29.763	-46.975	0	-614.821
Årets afskrivninger	0	-67.808	-4.210	-2.836	0	-74.854
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Årets af- og nedskrivninger afhændede aktiver	0	2.017	2.444	0	0	4.461
Af- og nedskrivninger 31. december 2016	0	-603.874	-31.529	-49.811	0	-685.214
Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016	168.416	930.043	17.797	13.406	6.228	1.135.890
Samlet ejendomsværdi 1. januar 2016	-	1.756.202	-	-	-	1.756.202
Reserve ved evt. opskrivning til ejendomsværdi	0	0	-	-	-	0
Finansielt leasede aktiver udgør	0	0	2.808	0	0	2.808
Værdi af aktiver tilhørende selvejende institutioner	325	452	0	0	0	777
Afskrivning (over antal år)	Ingen	15 - 50 år	5 - 75 år	3 - 10 år	Ingen	-

Systemafrundinger kan forekomme.

Jfr. regnskabspraksis anvendes de af Økonomi- og Indenrigsministeriet udmeldte levetider.

De bygninger, hvor der er flere typer af aktiviteter, er værdierne som hovedregel fordelt på de respektive aktiviteter.

Aktiver med en levetid på 1 år eller derunder og aktiver under 100.000 kr. skal ikke optages i anlægskartoteket. Grunde og bygninger under 100.000 kr. er dermed heller ikke registreret i anlægskartoteket.

Note 7 – Immaterielle anlægsaktiver

Pr. 31.12.2016 er der ingen immaterielle anlægsaktiver registreret.

Note 8 – Finansielle anlægsaktiver

Aktier, ejerandele og andelsbeviser i 1.000 kr.	Indre værdi 01.01.16	Primo korrektioner	Primo efter korrektioner	Værdireg. 2016	Indre værdi 31.12.2016
Naturgasplanlægnings-selskabet	38	0	38	0	38
Bedriftssundhedstjenesten	1	0	1	0	1
HMN Naturgas I/S 1)	27.014	0	27.014	2.099	29.113
Feltengård I/S 1)	-11.950	0	-11.950	-223	-12.173
Århus Lufthavn A/S 2)	3.954	0	3.954	-3.954	0
Favrskov Forsyning 1)	1.644.045	0	1.644.045	-9.023	1.635.022
Beredskab og Sikkerhed 3)	0	0	0	377	377
I alt	1.663.102	0	1.663.102	-10.724	1.652.378

1) Årsregnskab 2015

2) Favrskov Kommune overdrager med virkning fra 31. december 2016 kommunens aktieandele i Aarhus Lufthavn A/S til Aarhus Kommune.

3) Åbningsbalance pr. 1. januar 2016.

Note 9 – Langfristede tilgodehavender

Beregnete tab på tilgodehavender i 1.000 kr.	Status (nominel værdi)	Forventet tab	Balanceværdi (nedskrevet værdi)
Tilgodehavender hos grundejere	0	0	0
Udlån til beboerindskud	7.762	366	7.396
Andre langfristede udlån og Tilgodehavender	36.815	2.293	34.522
Deponerede beløb for lån m.v.	0	0	0
I alt	44.577	2.659	41.918

Det forventede tab er beregnet ud fra tab i 2016.

Indskud i Landsbyggefonden skal ifølge Økonomi- og Indenrigsministeriets regler ikke værdiansættes i balancen. Indskuddet udgør 104,9 mio. kr. ultimo 2016.

Note 10 – Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder

	i 1.000 kr.
Udlæg 1. januar 2016	-6.722
Årets resultat på affaldsområdet	3.193
Udlæg vedr. forsyningsvirksomheder 31. december 2016	-3.529
Som består af følgende:	
Kapital bundet i selskabets grunde	2.490
Opretholdelse af rimelig kassebeholdning	5.800
Akkumuleret over-/underdækning 31. december 2016	-4.761
	3.529

Denne post er udtryk for et mellemværende med forbrugerne. Den 31. december 2016 udviser saldoen en gæld til forbrugerne. Der henvises i øvrigt til årsrapporten for Favrskov Affald A/S for 2016.

Note 11 – Fysiske anlæg til salg

Grunde til salg er optaget til kostpris og opskrevet til forventet salgspris.

Der er i 2016 solgt grunde for 26,0 mio. kr. Der er ikke tilbageskødet grunde i 2016. Nettogrundsaltet udgør derfor 26,0 mio. kr. Beholdningen af anlæg til salg udgør ultimo 2016 321,6 mio. kr.

Note 12 – Tilgodehavender

Tilgodehavender i 1.000 kr.	Primo før korrektioner	Primo korrektioner	Primo efter korrektioner	Udvikling 2016	Ultimo 31.12.2016
Refusionstilgodehavender hos staten	28.755	0	28.755	13.764	42.519
Tilgodehavender i betalingskontrol	45.048	0	45.048	7.984	53.032
Mellemregning mellem år	11.948	0	11.948	-14.469	-2.521
I alt	85.751	0	85.751	7.279	93.030

Refusion af sociale ydelser udviste et tilgodehavende vedrørende den foreløbige restafregning ultimo 2015 på 7,7 mio. kr. og ultimo 2016 på 10,7 mio. kr., dvs. en forskydning i 2016 på 3,0 mio. kr. Forskydningen skyldes overvejende en refusionsomlægning, som har betydet, at nogle refusioner vedrørende 2015 først har været muligt at hjemsege i 2016. Refusion af indskudslån udviser en mindre forskydning på 0,2 mio. kr. Herudover er der en forskydning vedrørende den endelige købsmomsrefusion i 2016 på 10,6 mio. kr. Heraf vedrører 9,8 mio. kr. skyldig refunderet købsmoms vedrørende byggegrunde, som er tilbagebetalt i 2016 til Økonomi- og Indenrigsministeriet og godtgjort ved SKAT i 2016. Forskydningen er derfor ligeledes under Kortfristede gældsforpligtelser.

Tilgodehavender i betalingskontrol (debitorer) udviser netto en forskydning på 8,0 mio. kr. Heraf vedrører 2,9 mio. kr. et større mellemværende i forhold til 2015 vedrørende mellemkommunale krav på grund af en forskydning i tidspunktet for fakturering. Herudover består forskydningen af et større tilgodehavende på 2,6 mio. kr. vedrørende diverse indbetalinger primo 2017, der vedrører 2016. Endelig er der mindre forskydninger på netto 2,5 mio. kr.

Forskydningen under mellemregning mellem årene på 14,5 mio. kr. skyldes, at der er foretaget flere indbetalinger i december 2016, hvor indtægten vedrører regnskabsår 2017. Det gælder for eksempel statsrefusion vedrørende 2017.

Note 13 – Likvide beholdninger

Finansieringsoversigt i 1.000 kr.	Opr. budget	Regnskab	Budget vs. regnskab
Likvide beholdninger primo		122.274	
Tilgang af likvide aktiver:			
+/- Årets resultat	-79.755	34.512	-114.267
+/- Lånoptagelse	84.282	105.321	-21.039
+/- Øvrige finansforskydninger	-5.720	-28.381	22.661
Anvendelse af likvide aktiver:			
Afdrag på lån	-32.907	-36.319	3.412
Kursregulering	0	56	-56
Ændring af likvide aktiver	-34.100	75.189	-109.289
Likvide beholdninger ultimo		197.463	

I de likvide beholdninger indgår følgende mellemværender/hensatte beløb (ultimo 2016), der er reserveret til de pågældende formål.

	i mio. kr.
Basis-/bufferkapital vedrørende arbejdsskadeområdet	21,4
Mellemværende med kirken, kommunens tilgodehavende	-0,2
Nettomellemværende med ældreboliger, herunder henlæggelser	26,5
I alt	47,7

Note 14 – Egenkapital

		i 1.000 kr.
Egenkapital 01.01.2016 før primo korrektioner:		-2.389.720
Primo korrektion		0
Egenkapital 01.01.2016 efter primo korrektioner:		-2.389.720
+/- udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver		0
+/- udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver		45
+/- udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver		-16.177
+/- udvikling i modposter til reserve for opskrivning		356
+/- udvikling i modposter for donationer		0
+/- indskud i Landsbyggefonden, tilbageført		0
+/- udvikling på balancekontoen		615
Resultat iflg. Regnskabsopgørelsen	-34.512	
Direkte posteringer på egenkapitalen:		
Afskrivning vedr. restancer	1.381	
Tilbagebetalingspligtige sociale ydelser	6.514	
Regulering vedr. finansiel leasing	-644	
Regulering vedr. pensionsforpligtelser	16.495	
Regulering vedr. andre hensættelser	-2.353	
Regulering vedr. aktier og andelsbeviser m.v.	11.663	
Regulering øvrige direkte posteringer	2.071	
Egenkapital 31.12.2016:		-2.404.881

Note 15 – Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser i 1.000 kr.	Primo før korrektioner	Primo korrektioner	Primo efter korrektioner	Udvikling 2016	Ultimo 31.12.2016
Tjenestemandspensioner	-94.571	0	-94.571	-16.495	-111.066
Åremålsansættelser og fratrædelsesgodtgørelser	-756	0	-756	-209	-965
Arbejdsskadeforsikring	-36.000	0	-36.000	0	-36.000
Patientforsikring	0	0	0	0	0
Andre forpligtelser	-24.900	0	-24.900	2.562	-22.338
I alt	-156.227	0	-156.227	-14.142	-170.369

Udviklingen på 16,5 mio. kr. vedr. tjenestemandspensioner består af 1) betalt forsikringspræmie, udbetalt pension og beløb modtaget fra forsikringen, 2) en beregnet optjening af tjenestemandspensionen for 2016, 3) jfr. skrivelse fra KL af 13. juni 2013, skal kommunerne fra og med 2014 medfinansiere tjenestemandspensioner for tjenestemænd med ret til statslig tjenestemandspension udover niveauet svarende til henholdsvis trin 44 og 37 og 4) regulering foretaget i henhold til aktuarmæssig opgørelse pr. 31.12.2016. Forpligtelsen opgøres i henhold til regnskabspraksis.

Favrskov Kommune har valgt at være selvforsikret vedr. arbejdsskader og patientskader. Forpligtelsen vedr. disse selvforsikrede ordninger er opgjort i henhold til den fastlagte regnskabspraksis. På patientskadeområdet har der kun været småskader tidligere end 2016. Der er derfor ikke hensat til patientforsikring.

Netto en mindre forskydning på Andre forpligtelser på 2,6 mio. kr.

Note 16 – Kortfristede gældsforpligtelser

Kortfristede gældsforpligtelser i 1.000 kr.	Primo før korrektioner	Primo korrektioner	Primo efter korrektioner	Udvikling 2016	Ultimo 31.12.2016
Kassekreditter og byggelån	-19.963	0	-19.963	16.601	-3.362
Kortfristet gæld til staten	-8.643	0	-8.643	-666	-9.309
Kirkelige skatter og afgifter	670	0	670	-480	190
Leverandører af varer og tjenesteydelser	-153.735	0	-153.735	12.060	-141.675
Feriepenge - personale uden ret til løn under ferie	-15.654	0	-15.654	351	-15.303
Øvrige kortfristede gældsforpligtelser	-73.881	0	-73.881	-7.322	-81.203
I alt	-271.206	0	-271.206	20.544	-250.662

Der er i 2016 lavet et træk på byggekrediten vedrørende botilbud og aktivitetscenter på Elbæk Allé på 24,4 mio. kr. Byggekrediten er delvis konverteret til den endelige lånefinansiering med 41,0 mio. kr. Der laves et

tillægslån på den sidste del af byggekreditten, når det endelige regnskab på byggeriet foreligger. Byggeriet følger tidsplanen.

Forskydningen under Leverandører af varer og tjenesteydelser på 12,1 mio. kr. viser færre ventende betalinger ultimo 2016 end ultimo 2015.

Forskydningen under øvrige kortfristede gældsforpligtelser på 7,3 mio. kr. består af et lavere mellemværende med Favrskov Affald A/S på 3,2 mio. kr., A-refusion som varetages af STAR efter refusionsomlægningen i 2016 på 5,4 mio. kr., købsmoms på 9,8 mio. kr. vedrørende byggegrunde, som er godtgjort ved SKAT i 2016 og diverse forskydning på 0,3 mio. kr.

Note 17 - Langfristede gældsforpligtelser

Langfristede gældsforpligtelser i 1.000 kr.	Primo før korrektioner	Primo korrektioner	Primo efter korrektioner	Udvikling 2016	Ultimo 31.12.2016
Ældreboliger	-108.129	0	-108.129	-34.430	-142.559
Finansielt leasede aktiver	-4.833	0	-4.833	644	-4.189
Øvrig gæld	-438.018	0	-438.018	-34.500	-472.518
I alt	-550.980	0	-550.980	-68.286	-619.266

Udviklingen i 2016 på i alt 68,3 mio. kr. for langfristede gældsforpligtelser består bl.a. af ordinære afdrag på 38,4 mio. kr., nye lån på 105,3 mio. kr., heraf konvertering af en byggekredit på 41,0 mio. kr., en indeksregulering på 0,1 mio. kr. og netto tilgang vedr. leasingaftaler på 1,5 mio. kr. Herudover er der foretaget en sammenlægning af lån på det skattefinansierede område på 127,3 mio. kr.

Nye lån vedr. låneramme

Favrskov Kommune har i 2016 optaget nye lån jfr. låneramme:

Nye lån

Lånenr.:		Val.	Hovedstol (DKK)	Udløb
201645698	(1)	DKK	49.786.000	April 2041
201645709	(2)	DKK	14.535.000	April 2041

De nye lån vedrører låneramme 2015 og er godkendt af byrådet i marts 2016. Lånene er optaget i DKK (1) med fast basisrente og (2) med variabel rente.

Herudover er byggekreditten Elbæk Allé delvis konverteret til endelig lånefinansiering under ældreboliger (se note 16 kortfristede gældsforpligtelser). Lånenr. 201646499, hovedstol på 41,0 mio. kr., med udløb i september 2046.

I 2016 er der foretaget sammenlægning af lån på det skattefinansierede område på 127,3 mio. kr.

Lån optaget i fremmed valuta

Favrskov Kommune har 31. december 2016 ikke lån optaget i fremmed valuta.

Note 18 – Swapaftaler

Favrskov Kommune har 31. december 2016 syv swap-aftaler.

Alle syv lån er optaget som variabelt forrentede lån hos KommuneKredit. Efterfølgende er der indgået swap-aftale med fast rente i hele lånenes løbetid med hhv. Nordea og KommuneKredit.

Specifikation af swap-aftaler fremgår af nedenstående tabel.

Kontrakt nr.	Swapmodpart	Oprindelig hovedstol	Nom. restgæld 31.12.2016	Markedsværdi 31.12.2016	Udløb	Valuta	Rentesats
93875/107744	Nordea	16.506.000	8.481.349	10.732.509	November 2026	DKK	5,30%
142878/165153	Nordea	36.970.446	14.395.945	16.070.636	December 2021	DKK	4,55%
146313/169157	Nordea	15.419.000	9.281.968	11.695.985	Marts 2028	DKK	4,62%
S2011Z73385	KommuneKredit	49.924.000	40.290.488	50.810.515	Marts 2036	DKK	3,77%
S2011Z81054	KommuneKredit	48.088.932	36.916.405	40.528.677	September 2028	DKK	2,22%
S2012Z83962	KommuneKredit	22.700.000	19.210.812	21.951.259	Marts 2037	DKK	2,48%
S2013Z92410	KommuneKredit	52.764.000	46.425.587	51.481.476	Marts 2038	DKK	2,14%
I alt		242.372.378	175.002.554	203.271.057			

Forskellen mellem den nom. restgæld og markedsværdien 31. december 2016 på 28,3 mio. kr., er udtryk for det kompensationsbeløb udover restgælden, der skal betales, hvis swapaftalerne indfries førtidig. Dvs. netto er kompensationsbeløbet i Favrskov Kommunes disfavør.